N°. 283. 1861.

NEDERLANDSCHE

STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is ... voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

VRIJDAG 29 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 27 November jl., n°. 56, heeft Zijne Majesteit goedgevonden te verleenen:

1°. de zilveren barret, ingesteld bij besluit van 24 Maart jl., n°. 66, aan *J. van Haaften*, hoogheemraad van den Alblasserwaard;

2°. de zilveren medaille, ingesteld bij besluit van 24 Maart jl., n°. 66, aan

F. W. Conrad, inspecteur van den waterstaat in de 2de inspectie;

J. A. Beijerinck, hoofdingenieur van den waterstaat in het 10de district;

A. H. van Tienhoven, dijkgraaf van den Alblasserwaard;

J. F. Augier, ingenieur van den waterstaat, gestationeerd geweest te Asperen, en

J. Dirks, ingenieur van den waterstaat, speciaal belast geweest met de verdediging der Dalemsche overlaten.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 27sten November 1861, n°. 75, is benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Haarlem, mr. *J. H. Gilquin*, thans regter in de arrondissements regtbank te Hoorn.

Bij Koninklijk besluit van den 27sten November 1861, n°. 70, is aan den intendant der 1ste klasse (hoofdintendant) van de militaire administratie in Nederlandsch Indie *J. E. van der Smissen*, thans met verlof hier te lande, op zijn verzoek, met ingang van 1°. December 1861, een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, met toekenning van pensioen.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

De Minister van Kolonien
Brengt ter kennis van alle belanghebbenden, die zich schriftelijk
hebben gewend tot het Departement van Kolonien, betreffende eene
kennisgeving in de *Javasche courant* van den waarnemenden hoofd-
intendant der militaire administratie van het Indisch leger, in dato
2 Augustus jl., wegens eene voorgenomen uitbesteding in Indie, in de
maand Januarij eerstkomende, van officiers- en militaire behoeften:
dat aanschrijvingen van vroegere hoofden van het Departement van
Kolonien in 1859 en in den aanvang des loopenden jaars wel strekten
om het Indisch bestuur te magtigen om bij wijze van proef een gedeelte
der provisien en eenige andere in den handel voorkomende artikelen,
met namen verwwaren, oliën, spijkers, huidkoper, muntzmetaal, Engelsch
en Zweedsch ijzer, staal, lood, blik, lood- en zinkwit en glazen ruiten,
plaatselijk aan te schaffen, wanneer die artikelen in Indie tot aannemelijke
prijzen zijn te verkrijgen, maar niet om eene uitbesteding als de hier-
voren aangeduide te doen plaats hebben;
dat, vermits sedert geen aanschrijvingen zijn afgegaan om aan de
vroegere uitbreiding te geven, hier van een misverstand sprake moet wezen;
en dat om de zaak niet uit haar geheel te brengen, nadat de aandacht
op de voormelde aankondiging was gevallen, het Indisch bestuur onver-
wijld en wel met de overlandpost van het begin dezer maand, is aan-
geschreven om de aanbesteding niet te doen plaats hebben, en in afwach-
ting van den uitslag der door 's Ministers ambtsvoorgangers bij het Indisch
bestuur aanhangig gemaakte overwegingen, omtrent de mogelijkheid en
de raadzaamheid om aan het stelsel van plaatselijke aanschaffing meerdere
uitbreiding te geven, de uitzending der behoeften, waarvan de plaatselijke
aanschaffing niet bij namen is vrijgelaten, op de gebruikelijke wijze uit
Nederland aan te vragen.

's Gravenhage, den 26sten November 1861.

De Minister voornoemd,
J. LOUDON.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 28sten November* 1861.

Heden wordt van regeringswege ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der circulaire in de *Staats-courant* van 29 Junij 1852, verzonden een verslag van den handel van Belgie gedurende 1860.

Het tweede bijvoegsel tot deze courant behelst het verslag van het in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden verhandelde.

Aan de jongst ontvangen *Javasche Couranten*, loopende tot den 12den October jl., ontleenen wij de onderstaande berigten.

De Vice-president van den Raad, waarnemende Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, had bij besluit van 10 October, in aanmerking nemende, dat de hoofden van het landschap Redjang, residentie Palembang, verzocht hebben den invoer en het gebruik van opium binnen genoemd landschap tegen te gaan en te verbieden, onder nadere goedkeuring des Konings bepaald:

Na 31 December 1861 is de invoer en het bezit van opium binnen het landschap Redjang, residentie Palembang, verboden, op straffe van verbeurdverklaring van de gevonden wordende opium en van eene boete daarenboven van f 25 voor elke overtreding van dit verbod.

Voorts had de waarnemende Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den 18den September.*)

bij het civiel departement:

bevorderd tot contrôleur der 2de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, de contrôleur der 3de klasse J. M. van Vleuten;

gesteld ter beschikking van den directeur der cultures, de 2de commies op het residentie-kantoor te Batavia E. von Faber;

benoemd tot docent in de Nederlandsche taal bij het gymnasium *Willem III* te Batavia, de onderwijzer der 3de klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie N. Pol;

magtiging verleend tot de uitreiking aan B. F. Overbeek, van eene acte van toelating tot uitoefening der artsenijmengkundige practijk te Soerabaija;

bij het militair departement;

benoemd bij het wapen der artillerie tot 2den luitenant bij het personeel, de sergeant C. C. U. J. de Man;

(*Javasche Courant van den 21sten September.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de gewezen eerste klerk op het bureau van den adsistent-resident van Grissee (Soerabaija), tevens griffier bij den landraad aldaar, H. Goudsmith;

eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de élève-opzigter bij de burgerlijke openbare werken H. Schultheis;

magtiging verleend, tot de uitreiking aan den gepensioneerden officier van gezondheid der 2de klasse J. G. A. Pabst, van eene acte van toelating tot de uitoefening van de genees- en heelkundige practijk te Tjilintjing (Ooster-kwartier Batavia).

bij de burgerlijke openbare werken, bevorderd: tot ingenieur der 1ste klasse, de ingenieur der 2de klasse W. J. A. Nieuwenhuisen, thans chef der tweede waterstaats-afdeeling; met bepaling, dat hij in zijnen nieuwen rang optreedt als chef van het 1ste bureau van de directie der burgerlijke openbare werken;

tot ingenieur der 2de klasse, de ingenieur der 3de klasse G. de Hartog, thans eerstaanwezend ingenieur in de residentie Madioen; met bepaling, dat hij in zijnen nieuwen rang ter hoofdplaats Soerabaija gevestigd en werkzaam zal zijn onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de residentie van dien naam;

tot ingenieur der 3de klasse, de adspirant-ingenieur L. J. Mulder, thans waarnemend adjunct bij het 1ste bureau der directie; met bepaling, dat hij in zijnen nieuwen rang optreedt als eerstaanwezend ingenieur in de residentie Madioen, en als zoodanig gevestigd zal zijn ter hoofdplaats van dien naam;

benoemd: tot chef der eerste waterstaats-afdeeling met aanwijzing van de hoofdplaats Batavia tot standplaats, de ingenieur der 1ste klasse W. Kraft, thans chef van het 1ste bureau der directie;

tot chef der 2de waterstaats-afdeeling, met aanwijzing van de hoofdplaats Tagal tot standplaats, de ingenieur der 2de klasse M. J. Schram, thans chef der achtste waterstaats-afdeeling;

tot chef der 8ste waterstaats-afdeeling, met aanwijzing van Macassar tot standplaats, de ingenieur der 2de klasse H. van Ketwich, thans ondergeschikt te Soerabaija werkzaam;

definitief in dienst gesteld, de voorloopig werkzaam gestelde adspirant-ingenieur F. H. van Egmond; met bepaling, dat hij vooreerst werkzaam blijft onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de residentie Batavia en gevestigd ter hoofdplaats van dien naam;

bij het marine departement:

benoemd, tot 2den machinist bij de dienst der gouvernements-marine J. van den Heuvel;

bepaald, dat het verleende ontslag uit 's lands dienst aan J. J. Bergmans, gewezen baas-ketelmaker bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, wordt beschouwd als te zijn eervol;

(*Javasche courant van den 25sten September.*)

bij het civiel departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den commies bij de directie van finantien N. van der Beek;

een verlof naar Nederland, voor den tijd van zes maanden, buiten bezwaar van den lande, aan den zoutverkoop-pakhuismeester, tevens fungerend algemeen pakhuismeester te Bandjermasin (residentie Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo) C. J. Soeters Gosenson;

benoemd, tot secretaris van het gouvernement der Moluksche eilanden, tevens algemeen ontvanger te Amboina J. B. Malherbe, laatstelijk 1ste commies bij den algemeenen ontvanger te Soerabaija, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd;

tot 2den commies op het residentie-kantoor te Batavia, de 2de commies bij den adsistent-resident voor de politie der stad en voorsteden aldaar L. C. Heynis;

tot 2den commies bij den adsistent-resident voor de politie der stad en voorsteden van Batavia, de 3de commies op het residentie-kantoor aldaar E. G. [illegible]ansie;

tot 3den commies op het residentie-kantoor te Batavia, de klerk op het bureau van den adsistent-resident voor de politie der stad en voorsteden aldaar, L. F. Vaillant;

tot zoutverkoop-pakhuismeester, tevens fungerend algemeen pakhuismeester te Bandjermasin (residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo), de ambtenaar op wachtgeld, J. C. Twijsel;

tot tijdelijk vervanger van den notaris A. F. Lens, te Samarang, gedurende de afwezigheid van dezen met verlof naar Europa, de notaris te Padang H. Galicher;

tijdelijk gesteld, ter beschikking van den resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, J. P. T. W. van Alphen, thans werkzaam op het residentie-kantoor te Bandjermasin;

ingetrokken, de verleende admissie tot uitoefening der genees- en heelkundige practijk in de residentie Pasoeroean, aan den particulieren geneesheer G. A. Hogenraad;

magtiging verleend, tot de uitreiking aan den particulieren geneesheer G. A. Hogenraad van eene acte van toelating tot uitoefening van de genees- en heelkundige practijk in de afdeeling Toeban (Rembang), zijnde hij tevens belast met de waarneming van de civile geneeskundige dienst en het opzigt over de vaccine in die afdeeling;

bij het militair departement:

hersteld, in activiteit, de ridmeester van het regement Oost-Indische cavalerie P. J. van der Heyde;

bij de militaire geneeskundige dienst, geplaatst, bij de geneeskundige dienst op Banka, de officier van gezondheid der 2de klasse C. F. A. Schneider, thans ter beschikking te Batavia;

goedgekeurd dat door het militair departement zijn geplaatst: bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija, de ovenstoker der 2de klasse J. de Jong, onlangs uit Nederland van verlof teruggekeerd;

bij de infanterie, bij het 2de bataillon, de kapitein A. A. G. Frappier, en de 2de luitenant O. van Dijck, beiden onlangs uit Nederland van verlof teruggekeerd;

bij het 5de bataillon, de 2de luitenant R. P. Bowles;

bij het 8ste bataillon, de 2de luitenant P. W. L. Nanninga;

bij het 16de bataillon, de 2de luitenant W. C. Goteling Vinnis,

bij het garnizoens-bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, de 2de luitenant F. C. Burgers en T. C. V. B. de Steenhuysen;

allen onlangs uit Nederland aangekomen;

bij het 2de bataillon, de kapitein F. J. Henner, van het garnizoens-bataillon der 2de militaire afdeeling op Java;

bij het 9de bataillon, de kapitein J. H. Logemann, van het 5de bataillon;

bij het 11de bataillon, de 2de luitenant J. de Nijs, van het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden:

bij het 12de bataillon, de 1ste luitenant J. H. O. van Reyn, van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust onderhoorigheden;

bij het 15de bataillon, de Iste luitenant W. A. Coblyn, van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden;

bij het 16de bataillon, de 1ste luitenant F. H. A. Flory, van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, en de 2de luitenants F. A. Hekmeijer en L. J. Zelle, beiden van het 15de bataillon;

bij het 17de bataillon, de 1ste luitenant C. L. Bense, van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden;

bij het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden, de 1ste luitenant H. A. E. Tromp, van het 15de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon van Banka, de kapitein L. H. J. Wollweber, van het 2de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon van Riouw en onderhoorigheden, de 1ste luitenant B. A. E. Juta, van het 12de bataillon;

zijn overgeplaatst: bij het groot militair hospitaal te Samarang, de directeur van het groot militair hospitaal te Willem I (militair ambtenaar der 1ste klasse) E. Geluk;

bij het groot militair hospitaal te Willem I, de waarnemende directeur van het groot militair hospitaal te Samarang (militair ambtenaar der 2de klasse) A. D. Hielckert;

(*Javasche Courant van den 28sten September.*)

bij het civiel departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den architect, waarnemend eerstaanwezend ingenieur bij de burgerlijke openbare werken te Menado J. P. Trosée;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures, bij de landelijke inkomsten en cultures is geplaatst, in de residentie Samarang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking A. C. Andreas;

is overgeplaatst, uit de residentie Pekalongan naar de residentie Kediri, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der 1ste klasse A. J. H. L. Raaff;

bij het boschwezen, is overgeplaatst, uit de residentie Rembang naar de residentie Soerakarta, ter beschikking van den resident aldaar, de ambtenaar bij het boschwezen G. Schilthuis;

bij de indigo-cultuur, zijn geplaatst, in de residentie Madioen, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde adsistent der 2de klasse J. C. Manot;

in de residentie Banjoemas, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde opziener der 1ste klasse C. W. Frederiksz;

bij het militair departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie U. G. le Clerq;

bij het marine-departement:

benoemd, tot gezaghebber bij de dienst der gouvernements marine, de eerste stuurman bij die dienst A. Smits, met bepaling, dat hij zal worden belast met het bevel over de schroefschoener *de Draak* en mitsdien als zoodanig bij de dienst der gouvernements-telegraphen zal zijn gedetacheerd.

(*Javasche courant van den 2den October.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de in de uitoefening zijner betrekking geschorste controleur der inkomende en uitgaande regten te Batavia J. F. Leibbrandt, en de hoofdcommies bij den ontvanger dier regten aldaar A. L. Leidelmeijer;

op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen opziener bij 's lands houtstapelplaats te Soerabaija B. Coenraad;

ontheven, op zijn verzoek, eervol, van de verdere waarneming der betrekking van op zich zelf staanden auditeur-militair bij den krijgsraad te velde in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, onder toekenning van wachtgeld, mr. F. B. van Leeuwen;

op zijn verzoek, eervol, van de waarneming der betrekking van docent in de Hoogduitsche taal aan het gymnasium Willem III G. A. Fuhrmann;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures J. P. Baumgardt;

benoemd: bij de directie van financien, tot 2den commies, de 3de commies C. J. de Booser;

tot 3den commies, de 1ste klerk A. A. L. Leidelmeijer;

bevorderd, tot controleur der 2de klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Palembang, de controleur der 3de klasse K. F. ten Siethoff;

opgedragen, de waarneming der betrekking van op zich zelf staanden auditeur-militair bij den krijgsraad te velde in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, aan mr. H. B. van Davelaar, thans griffier bij den omgaanden regter in de 4de afdeeling op Java;

bij het militair departement:

bevorderd, tot 1sten luitenant, kommandant der lijfwacht van Z. H den Soesoehoenan te Soerakarta, de 2de luitenant, kommandant van die lijfwacht, J. A. Triebel;

(*Javasche courant van den 5den October.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, uit zijne betrekking onder toekenning van wachtgeld, de secretaris der residentie Kediri J. J. Breymann;

benoemd: tot secretaris der residentie Kediri, tevens vendumeester aldaar, de secretaris der residentie Samarang F. D. de Chauvigny de Blot;

tot secretaris der residentie Samarang, de hoofdcommies ter algemeene secretarie F. H. W. von Ranzow;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den telegraphist der 1ste klasse, werkzaam bij het atelier der gouvernements-telegraphen te Batavia P. Harting;

bevorderd: bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Menado, tot controleur der 1ste klasse, de controleur der 2de klasse C. F. Bendsneyder;

tot controleur der 2de klasse, de controleur der 3de klasse J. C. Weydemuller;

bij den raad van justitie te Padang, ontslagen, op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid, J. L. Lindwurm, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten:

benoemd, tot lid, de kapitein der infanterie K. H. O. van Bennekom, chef van den staf bij het militair kommando ter Sumatra's Westkust;

bij het militair departement:

ontslagen, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 1ste luitenant der infanterie E. N. E. van Oordt, thans op non-activiteit;

benoemd, bij den generalen staf, tot beheerder der stamboeken (militair ambtenaar der 3de klasse), de thans met de waarneming dier betrekking belaste adjudant-onderofficier der infanterie voor memorie J. H. Lanfermeijer;

bij het marine-departement:

benoemd, tot machinist bij een der onderdeelen van het marine-etablissement te Soerabaija, de eervol ontslagen 1ste smid in het vaste corps dek- en onderofficieren bij de Koninklijke Nederlandsche marine A. A. Mosmans, thans met de waarneming van die betrekking belast.

(*Javasche Courant van den 9den October.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: uit zijne betrekking, de opzigter der 2de klasse bij de burgerlijke openbare werken, W. C. H. L. C. von Winckelmann;

benoemd: tot griffier bij den omgaanden regter in de vierde afdeeling op Java, de fungerende secretaris bij de regtbank van burgerlijke en lijfstraffelijke zaken te Palembang en auditeur-militair aldaar mr. P. C. Maas Geesteranus;

bevorderd: tot opziener der 1ste klasse bij de indigo-cultuur, de opziener der 2de klasse G. de Chauvigny de Blot;

opgedragen: de functien van gezworen landmeter der 1ste klasse en taxateur van vaste goederen te Soerabaija, aan L. C. E. Kniphorst, ambtenaar der 2de klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, thans ter beschikking van den resident van Soerabaija;

bij het militair departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit Zr. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de officier van gezondheid der 3de klasse J. H. Bruynis;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie J. C. Egger;

bij het marine-departement:

benoemd, tot civilen geneesheer bij het marine-etablissement Soerabaija, de gepensioneerde officier van gezondheid der 2de klasse van de Nederlandsche marine W. L. van Ark, thans belast met de waarneming van die betrekking;

(*Javasche Courant van den 12den October.*)

bij het civiel departement:

verleend een tweejarig verlof naar Nederland aan den administrateur der tinmijnen van het district Soengie-liat (eiland Banka), J. P. [illegible] Ruloffs;

ontslagen, eervol, wegens vertrek, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hen bewezen diensten:

als leden der subcommissie van onderwijs te Banjoemas, voor de schoolzaken te Tjilatjap, W. L. H. Broex en J. J. Popelier;

als lid der subcommissie van onderwijs te Banjoemas C. F. Philips;

als lid der subcommissie van onderwijs te Banjoemas, voor de schoolz[illegible]

zaken te Poerbolingo W. K. F. Valck Palm;
bij de landelijke inkomsten en cultures, bevorderd: tot controleur der
1ste klasse de controleur der 2de klasse J. Kniphorst;
tot controleur der 2de klasse, de controleur der 3de klasse F. L. baron
van Heeckeren van Brandsenburg;
bij de burgerlijke openbare werken, bevorderd, tot opzigter der 1ste
klasse de opzigter der 2de klasse N. C. Fransz, met bepaling, dat hij
gevestigd ter hoofdplaats Probolingo werkzaam zal zijn onder de be-
velen van den resident van het gewest van dien naam;
tot opzigters der 2de klasse, de opzigters der 3de klasse, W. Goed-
huys, met bepaling, dat hij gevestigd te Benkoelen werkzaam zal zijn
onder de bevelen van den adsistent-resident van het gewest van dien
naam; en
W. H. J. G. Munro, met bepaling, dat hij te Neira gevestigd werk-
zaam zal zijn onder de bevelen van den resident van Banda;
definitief in dienst gesteld, de voorloopig werkzaam gestelde adspi-
rant-ingenieur J. D. Berkhout, met bepaling, dat hij vooreerst werkzaam
blijft onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de
residentie Soerabaija en gevestigd ter hoofdplaats van dien naam;
overgeplaatst, van Benkoelen naar Amboina, onder de bevelen van
den gouverneur der Molukksche eilanden, de opzigter der eerste klasse
W. van Blommestein;
van Neira (Banda) naar Patti, onder de bevelen van den resident
van Japara, de opzigter der 2de klasse P. W. Haack van der Goes;
van Amboina naar de hoofdplaats Menado, als waarnemend eerst-
aanwezende ingenieur, onder de bevelen van den resident, de architect
E. V. J. Waersegers.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschik-
kingen genomen:
door de hoofdcommissie van onderwijs in Nederlandsch Indie, gedu-
rende de maanden September en October 1861, ingetrokken: de benoeming
van C. E. Deelitzsch, tot ondermeester aan de gouvernements lagere
school te Pekalongan;
de benoeming van F. Daijers, tot onderwijzer aan de gouvernements
lagere school te Bandjermasin;
ontslagen, op zijn verzoek, eervol, de ondermeester aan de gouver-
nements lagere school te Soerabaija A. B. J. Heyman;
benoemd: tot onderwijzer aan de gouvernements lagere school te
Pasoeroean, de tweede onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere
school te Soerabaija J. A. P. de Visser;
tot tweeden onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere school te
Soerabaija, de onderwijzer aan de gouvernements lagere school te
Pasoeroean J. L. Bloemhard;
tot eersten onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere school te
Ambarawa, de onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school
aldaar F. W. S. von Staedel;
tot onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school te Amba-
rawa, de tweede onderwijzer aan de gouvernements tweede lagere school
te Padang H. C. A. Cornelius;
tot onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Tagal, de
onderwijzer voor de Oost-Indische dienst C. F. Julius jr.;
tot 2den onderwijzer aan de gouvenements tweede lagere school te
Padang, de particuliere onderwijzer L. Bogstra;
tot 2den onderwijzer aan de gouvernements eerste lagere school te
Ambarawa, de onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Tagal,
J. G. van der Geugten;
tot onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Bandjermasin,
de onderwijzer voor de Oost-Indische dienst, N. Pol;
tot kweekeling aan de gouvernements lagere school te Banda H. P.
de Vries;
tot kweekeling aan de gouvernements lagere school te Probolingo,
G. H. Scholten;
tot onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Bandjer-
masin, de ondermeester aan de stadschool te Batavia, G. van Mill;
tot ondermeester aan de gouvernements lagere school te Pekalongan,
de ondermeester van de gouvernements lagere school te Buitenzorg,
E. J. Nijhoff;
tot ondermeester aan de gouvernements derde lagere school te Soe-
rabaija, R. E. A. Callewaerd, eervol ontslagen kweekeling aan de
gouvernements lagere school te Sumanap;
tot ondermeester aan de gouvernements derde lagere school te Soera-
baija, de kweekeling van die school J. A. van Orssagen;
tot kweekeling aan de gouvernements derde lagere school te Soera-
baija, J. A. Steeversz;
door den hoofdingenieur, chef van het mijnwezen, gedurende de
maanden Julij en Augustus 1861, ontslagen, uit zijne betrekking, de
eleve-opziener F. van Braam Morris;
overgeplaatst, van het bureau van het mijnwezen te Buitenzorg naar
het eiland Banka, de ingenieur der 2de klasse R. Everwijn en de inge-
nieur der 3de klasse J. P. Schlosser;
tijdelijk opgeroepen, naar het bureau van het mijnwezen te Buitenzorg,
de ingenieur der 2de klasse J. C. Akkeringa, thans op Banka;
door den directeur der producten en civile magazijnen, gedurende
de maanden Augustus en September 1861, bij de directie der producten
en civile magazijnen;
benoemd, tot 1sten klerk, de klerk bij die directie W. A. Verdoorn:
bij de afdeeling telegraphie: ontslagen, eervol, uit zijne betrekking, de
telegraphist der 3de klasse A. F. D. Alting Siberg;
benoemd, tot leerling-telegraphisten, D. N. Teengs en A. Maggadant,
met bepaling dat zij voorloopig werkzaam zullen zijn op het telegraaph-
kantoor te Weltevreden;
door den algemeenen boekhouder bij het departement van financien,
gedurende de maand Julij 1861: benoemd, tot 1sten klerk, de klerken
P. Verwoert en F. de Bie;
door de algemeene rekenkamer, gedurende de maand September 1861,
bevorderd, tot tijdelijk buitengewoon 1sten klerk, de tijdelijk buiten-
gewone klerk R. L. A. Meijer;
Door den chef der gouvernements marine zijn de volgende beschik-
kingen genomen:
ontslagen, op zijn verzoek, eervol, de 2de stuurman H. K. Kramer;
hersteld, in den rang van 2den stuurman, de 3de stuurman E. Roelofs.

Verder behelzen die couranten de volgende berigten:
BATAVIA, 18 September. — *Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo*, 5
September. Terwijl algemeen gezegd werd, dat de vijand zich tusschen
Tabalong en Moeara Ajoe ophield, ten gevolge waarvan onze strijd-
krachten zich daarheen verzamelden, liepen ook de geruchten, dat de
vijand tevens Kloewa bedreigde en op Pringin het oog had; verkenningen
werden in die omstreken gedaan, doch onze patrouilles vonden niets.
Van de Kapoeas zijn geene nadere tijdingen ontvangen. Op den 2den
September kwam Zr. Ms. stoomschip *Groningen* voor de monding van de
Barito-rivier ten anker.
Per telegraaph via Soerabaija zijn de volgende berigten ontvangen:
Timor, 22 Augustus. De bevolking van het Portugesche gedeelte van
het eiland Timor was nog altijd in opstand tegen het Portugesche bestuur.
Ternate, 2 September. De pokziekte bleef heerschen en had zich door
de geheele residentie verspreid. In het gebied van Tidore op Nieuw
Guinea moet deze ziekte hevig woeden. Waar zulks mogelijk is en ge-
wenscht wordt, tracht men de bevolking door vaccinatien en revaccinatien
te hulp te komen. Op Batjan zijn aan de pokken overleden de sultan,
de rijksbestierder, de kapitein laut, prins Abdoel Alim, broeder van den
sultan, en diens secretaris.
Menado, 6 September. — De regen heeft tot ultimo Augustus aange-
houden, hetgeen ten gevolge heeft gehad vele ziektegevallen onder de
bevolking, tragen afvoer van producten en belemmering in de ontginning
van gronden voor de paditeelt. Eene zending van Zr. Ms. stoomschip
Reteh naar Parigi tot het aanknoopen van vriendschapsbetrekkingen is
gelukt.
Tusschen Mouton en Lakaja hebben gevechten plaats gehad, waarbij
een 12tal menschen het leven hebben verloren. De radja van Lakaja
is met de *Reteh* naar Gorontalo overgekomen.
Macassar, 12 September. — De vorstin van Barroe en haar echtge-
noot zijn van Barroe te Goa teruggekeerd. In het Rijk van Barroe
heerschte rust, even als in Soppeng, Sidenring en Wadjoe.
De tjap van Loewoe is te Macassar aangebragt, zoodat alsnu tot het
sluiten van een contract met dat Rijk kan worden overgegaan.

BATAVIA, 21 September. *Wester-afdeeling van Borneo*. (Augustus).
— Het berigt, voorkomende in ons nommer van 21 Augustus jl., als
zouden pangeran Anom en Abang Goedai overleden zijn, heeft zich
bevestigd.
Te Sintang zijn, door het drooge weder in de laatste dagen van
Augustus, de vooruitzigten op den rijst-oogst veel verbeterd.
Te Sambas bleef de rust ongestoord en de gezondheidstoestand naar
wensch.
Ook te Montrado was de gezondheidstoestand bevredigend. Van zee-
roovers werd gedurende de maand Augustus niets vernomen. Door de
veelvuldige regens begunstigd, werd de mijnbouw onafgebroken voortgezet.
Den 16den Augustus overleed te Ngabang (Landakh) Pangeran Toe-
menggoeng Nata Kesoema.
Op den 28sten Julij is te Pontianak overleden Oewan Hoesin bin Sulthan
Osman Alkadri, en den 17den Augustus Toewan Ratoe Sjaripa Patima;
de eerste broeder en de tweede wettige echtgenoot van den regerenden
sulthan van Pontianak, Sjarif Hamith. Beiden werden met de aan hunnen
hoogen rang verschuldigde eerbewijzen te Batoe Laijang ter aarde besteld.

— Per telegraaph via Soerabaija zijn van de Zuid- en Ooster-afdeeling
van Borneo tijdingen ontvangen, loopende tot den 13den September.
Te Bandjermasin en Martapoera, zoomede in de Tanah-Laut, Riam-
Kanan en Riam-Kiwa en in het district Margasari, werd de rust niet
gestoord.
Door kapitein Benschop werd een vijandelijk bivouac, nabij Po Langan
overvallen, eenige muitelingen sneuvelden daarbij.
De majoor de Veer de Rochemont heeft eene sterkte der muitelingen
te Batoe Poede, een halven dagmarsch van Moeara Ajoe gelegen, stor-
menderhand genomen. De vijand bekwam bij die gelegenheid 20 à 25
dooden en een nog grooter aantal gekwetsten.
Van Tameang-Laijang is de overdreven tijding ontvangen, dat eene
vijandelijke magt van 2000 man zich te Dana Melawin en Ramonia,
eenen grooten dagmarsch van Ampah, zamentrekt, met het doel om in
Siong en Patti te vallen.

Kort overzigt van de werkzaamheden der commissie tot de vervoer-
middelen sedert de benoeming van het personeel in Nederland tot Augus-
tus 1861.
Nadat de heeren Stieltjes en Dixon in Junij 1860 waren aangesteld, hebben
zij zich bezig gehouden met het onderzoeken der vroegere bescheiden
omtrent spoorwegen op Java, en eenige reizen gedaan in Belgie, Enge-
land en Frankrijk. Het doel bij die reizen was onder andere om die
spoorwegen te bezoeken, die goed, maar zonder weelde zijn aangelegd
en het opsporen van de nieuwste middelen om terreinen snel op te meten
en kaarten te copieren. In September zijn nog aangesteld de heeren
Henket en van Gendt als ingenieurs der 2de klasse, en de heeren van
Doorn en van Panhuys als adspirant-ingenieurs en in October de heer
Elias als photograaph. Ook de heeren ingenieurs Henket, van Gendt en
van Doorn bezochten Belgie en enkele streken van Duitschland en Frank-
rijk, tot het bezigtigen vooral van doelmatige, maar minkostbare spoor-
weg-inrigtingen.
De particuliere Belgische spoorweg door het land van Waas tusschen
Gent en Antwerpen is in dit opzigt vooral opmerkenswaardig, als
kostende slechts f 47,000 den kilometer en vervoerende per dag gemid-
deld 1000 reizigers en per jaar 40,000 ton of 640,000 pikols goederen;
voorzeker meer dan in de eerste tijden op Javaansche spoorwegen het
geval zal zijn. Den 30sten October uitgezeild, waren de heeren Stieltjes,
Dixon en van Panhuys, den 7den Februarij 1861 te Batavia; de heeren
Henket, van Gendt en van Doorn, hebbende moeten wachten op de
ontvangst van nog niet gereed zijnde instrumenten, zeilden eerst den
6den Januarij 1861 uit en kwamen den 24sten April ter reede Batavia,
terwijl de heer Elias niet voor 21 Junij aldaar aankwam met de photo-
graphische toestellen.
Dadelijk na aankomst heeft de adviseur Stieltjes een voorstel gedaan
tot toevoeging aan de missie van personeel uit Indie, waarop natuurlijk
gerekend was om in den korten tijd van 3 jaren een ontwerp van ver-
beterde transportmiddelen voor geheel Java te kunnen ontwerpen. Door
gebrek aan personeel bij verschillende departementen is eerst in Augustus
de benoeming gevolgd van de heeren Roorda van Eysinga als ingenieur,
Hennige als adspirant-ingenieur en van Heusden en Catoire als opzigters.
Met uitzondering van den in Julij voorloopig in dienst gestelden heer
Hennige, is dit personeel eerst met 1 September feitelijk in dienst
kunnen treden.
Door het militair departement was omstreeks de helft van Junij be-

schikbaar gesteld de militaire opmeter Muller, en in het laatst van Julij de opmeters Duvigneau en Hamel, die dadelijk in dienst zijn gesteld.

De adviseur Stieltjes en de hoofd-ingenieur Dixon hebben zich dadelijk na hunne aankomst bezig gehouden met het verzamelen van vroegere gegevens, daarin bijgestaan door den adspirant-ingenieur van Panhuys. Zij vonden fraaije kaarten bij het militair departement van de residentien Cheribon, Banjoemas en Bagelen, op de schaal van 1:10.000, en verzamelbladen op de schaal van 1:100 000, benevens kaarten op de schaal van 1:50.000 der residentien Batavia en Buitenzorg. In bewerking en nagenoeg gereed is de kaart der Kadoe, ook op de schaal van 1:10.000. Aangevangen zijn door het militair departement opmetingen op dezelfde schaal der residentie Samarang en van de aansluitende en ingrijpende gedeelten van Solo. Zij vonden eene uitmuntende kaart op de schaal 1:5000, in 1843 vervaardigd door den heer Uhlenbeck, van het terrein tusschen Oenarang en Samarang, beoosten de Kali-Garang en langs den straatweg; nog zeer goede kaarten van het terrein om Ambarawa, op de schalen 1:25.000 en 1:20.000, vervaardigd door de heeren Wilsen en Horster. Eindelijk verschillende schetsteekeningen ten dienste van militaire wegen, vervaardigd in Buitenzorg, de Preanger, Kediri enz.

Van den ingenieur der afdeeling Samarang verkreeg de commissie verschillende schetskaarten en opmetingen, vervaardigd ten dienste van een bevloeijings-kanaal in Grobogan. Bij het marine-departement waren, behalve de gedrukte kaarten der kusten, nog verschillende gegevens voorhanden omtrent vroegere gesteldheid van havens en baaijen, over eb en vloed langs de kusten enz.

Wanneer men nu bedenkt, dat de kaart van den heer Uhlenbeck een terrein bevat weinig geschikt voor een spoorweg, zoodat men genoodzaakt is geweest om, op het terrein komende, dadelijk eene andere, gunstigere rigting bewesten de Kali Garang te zoeken, dan ziet men dat er, met uitzondering van de kaart der omstreken van Ambarawa, geen enkele kaart op voldoende schaal bestond van het terrein tusschen Samarang, Kadoe, Solo en Djokdjo en dat alles nu eerst moet worden opgemeten. Al verder blijkt het dat alle vroegere aanvragen om concessie, behalve die van de maatschappij van lijfrenten voor de lijn Batavia en Buitenzorg, waarvan zeer uitgewerkte en volledige plannen zijn vervaardigd door den heer Maarschalk, op geene zelfs oppervlakkige opmeting berusten. Er bestaat in één woord bij grooten overvloed van gewisselde stukken en memorien, geen schijn van eenig plan of opmeting der lijnen waarvoor concessie is aangevraagd.

Statistieke bescheiden omtrent den op- en afvoer van gouvernementsproducten zijn welwillend verstrekt door de verschillende hoofden van departementen, en onder andere geeft de cultuurkaart der heeren Umbgrove en von Below een gemakkelijk overzigt van de verdeeling der verschillende industrien over het geheele eiland.

In afwachting van de komst van het personeel en der werktuigen bezocht de adviseur Stieltjes in Maart Buitenzorg, Tjiandjoer en de werken van den militairen weg om de Gedeh; in April Demak, Grobogan, Salatiga, Kadoe, Djokdjo en Solo; in Mei het terrein om Salatiga en tusschen Klattan en Bojolali; verder Koedoes en Japara; in Junij Ambarawa, het terrein tusschen Samarang en Oenarang, Soerabaija; in Julij Modjokerto, Pasoeroean, Malang, Kepandjer, Pakis en het terrein tusschen Samarang en Goeboek; in Augustus het terrein om Bojolali, beoosten Oenarang, Merak-Mattie en na een uitstap naar Buitenzorg, Serang, Poelo-Merak, Anjer, Pandeglang en Rankas-Betoeng.

De hoofdingenieur Dixon bezocht in Mei, Junij en Julij twee malen het Japarasche, verder de Vorstenlanden, Kadoe en het terrein tusschen Samarang en Oenarang Na de aankomst in het begin van Mei der ingenieurs te Samarang, werd het personeel, dat uit Europa was gekomen, op het terrein gestationeerd in de laatste dagen dier maand, en wel de heeren Henket en van Panhuys (1ste sectie) te Oenarang, de heeren van Gendt en van Doorn (2de sectie) te Salatiga, werwaarts de adviseur Stieltjes met 1 Junij zijn bureau overbragt. De hoofdingenieur Dixon bleef te Samarang, opmakende de statistiek van den op- en afvoer van goederen, het handelsgebied, de bevolking en van de materialen tot den bouw der werken op het terrein voorhanden.

De waterpassing van den heer Uhlenbeck, te Oenarang eindigende, werd voortgezet langs den grooten weg naar Bawen, Ambarawa, verder langs Banjoe-Biroe naar Salatiga, dat ook onmiddellijk met Bawen door waterpassing verbonden werd, even als Getas met de Toenganbrug en Salatiga. Later werd de weg naar Kaligandoe, de zijweg naar Ploembon, Garang Gedeh en de weg van daar langs Gali naar Kalingandoe gewaterpast, en eveneens de binnenweg langs Assinan naar Ambarawa. — Gelijktijdig was het terrein bij Merak-Matti onderzocht en eene lijn opgespoord, waardoor men, steeds dalende, van Oenarang bewesten de Kali-Garang naar Samarang kan komen. Eindelijk werden met barometers hoogte-bepalingen gedaan tusschen Karang-Gedeh, Solo, Bojolali en Simo en op den weg naar Goeboek, bij Djati-Rongo Kleppe en beoosten Merak-Matti. — Na het versterken van het personeel in Julij en Augustus is men begonnen kaarten op de schaal van 1:10000 en 1:25000 der te doorloopen terreinen te vervaardigen. Na de benoeming van nieuw personeel in Augustus is eene 3de sectie onder den ingenieur Roorda gevormd tot opmeting eener lijn langs Goeboek naar Solo.

Te bejammeren is het, dat door gebrek aan personeel de metingen in de goede maanden Junij, Julij en Augustus nog niet meer bespoedigd hebben kunnen worden. Waren nog een zestal ingenieurs uit Nederland in die maanden beschikbaar geweest, dan hadden de voornaamste opmetingen in verschillende rigtingen tusschen Samarang en Solo voor het invallen van den kwaden moesson kunnen afloopen. De gezondheid van het personeel uit Europa heeft tot heden door de vele opmetingen niet geleden.

Batavia, 25 September. *Palembang.* De resident begaf zich den 8sten Augustus op reis tot het inspecteren van de divisien Moesi Ilir, Lematang Ilir, Lematang Oeloe, Kikim, Ampat Lawang, Bedjang, Lebang, Moesi Oeloe en de Rawa's.

Na één dag opvarens langs de Moesi- en Kramassan-rivieren werd van af Lorok de reis voortgezet langs den grooten landweg en in vijf dagen Moeara Enim bereikt, de standplaats van het Europeesch bestuur in de Lematang Ilir, alwaar de hoofden van die afdeeling verzameld waren.

Even als bij zijne vorige reis bespeurde de resident ook nu bij de hoofden en bevolking van de Lematang Ilir tevredenheid en toenemende welvaart, kennelijk voornamelijk in kleeding en gedeeltelijk in de betere woningen. De bestaande geringe koffijaanplantingen in de nabijheid der doesons aldaar en in het aangrenzend district Blida van de Moesi Ilir, tot dusverre zeer verwaarloosd, waren door de bevolking zonder eenigen dwang in beteren toestand gebragt en op sommige plaatsen, vooral in de Blida, eenigermate uitgebreid. De katoen bleek voortdurend de geliefkoosde cultuur in deze streek te zijn.

De proef met den oliepalm van de kust van Nieuw-Guinea, te Moeara Enim genomen, belooft thans goede resultaten te zullen opleveren; — 232 jonge planten waren uit de kweekbeddingen in geregelde tuinen overgeplant, die zeer goed stonden. In de beddingen waren nog 68 pitten uitgeloopen, terwijl aan de meeste pasirah-hoofden, op hun verzoek, eenige plantjes waren uitgereikt geworden tot aanplanting in hunne margas.

Aan de hoofden werden voorts de gebruikelijke geschenken uitgereikt, bestaande uit kopias, kains en chitsen baatjes.

Den 15den werd de reis over land voortgezet en den 16den Lahat bereikt, alwaar benevens de hoofden uit de Lematang Oeloe, de Passumahsche hoofden waren afgekomen om den resident te complimenteren.

Van Lahat bereikte de resident in een dag Boengamas, alwaar de hoofden van de Kikim verzameld waren.

In deze divisie werd sedert de vorige reis van den resident merkbare vooruitgang bespeurd. De wegen waren in betrekkelijk korten tijd in een staat gebragt, die de gunstigste verwachtingen daaromtrent niet zou hebben te leur gesteld. Ook de bruggen en etappehuizen verkeeren in den besten toestand.

Te Boengamas was een passer opgerigt, die de blijken van eenen levendigen handel droeg en op de meeste etappeplaatsen waren in warongs levensmiddelen en ververschingen verkrijgbaar. Aan de hoofden werd hierover de bijzondere tevredenheid van den resident betuigd, met aanbeveling om op dien voet voort te gaan en zich met kracht toe te leggen op het cultiveren van den zoo vruchtbaren grond aldaar, waarin eene bron van welvaart voor de bevolking ligt opgesloten.

Den 22sten Augustus werd de reis voortgezet naar Tebing Tinggi, hetwelk den 23sten werd bereikt Door zijne benoeming tot gouverneur van Celebes en onderhoorigheden kon de resident de reis niet verder vervolgen. Hij keerde derhalve den 26sten terug en kwam den 29sten ter hoofdplaats Palembang aan.

In de afdeeling Tebing Tinggi was alles volkomen rustig.

De inlijving van het landschap Lebong had in de afgeloopen maand op plegtige wijze plaats, en, ten gevolge van de bestendige rust in de Moesi Oedoe en Sindang, werd de militaire bezetting te Moeara Bliti, bestaande uit 1 officier en 30 onderofficieren en manschappen, ingetrokken.

De berigten uit Djambi waren van gunstigen aard.

De ex-sultan Taha zou zich, volgens gerucht, na het overlijden van eene zijner vrouwen, in den omtrek van de doesson Toewa, op geringen afstand van Telok Bendah, gelegen, alwaar de overledene begraven is, tijdelijk gevestigd hebben.

Beneden-divisien. Van de beneden-divisien werden geene berigten van bijzonder aanbelang ontvangen. Overal hield de bevolking zich met den veldarbeid bezig.

Boven-divisien. In het binnenland heerschte overal eene gewenschte rust. Te Lahat kwamen zich voortdurend personen vrijwillig onderwerpen, zoodat het getal dergenen, die nog in verzet zijn, zich thans slechts tot eenige weinigen bepaalt. Van uit Lahat werd eene militaire vertooning gemaakt door een gedeelte van de Goemai Lembak, de Goemai Oeloe langs de grens van de Passumah en terug, door de Goemai-Talang, terwijl door de pradjoerits, onder de leiding van het adjunct-divisie-hoofd in de Lematang Oeloe, meer bepaald het bovengedeelte der Goemai Talang bezocht werd, bij welke togten geene vijandelijke ontmoetingen plaats hadden.

Banka. — Van het in aanbouw zijnde kustlicht-etablissement te Tandjong-Kalean, nabij Muntok, zijn de gebouwen, die het établissement uitmaken, voltooid.

De toren, waaraan de naam » Antonius-toren" is gegeven, en waarvan op den 1sten April jl. op 2,70 el beneden den beganen grond de laatste steen werd gelegd van de hardsteenen funderingplaat, was op ultimo Augustus 20 Ned. el hoog boven den beganen grond opgetrokken.

Men hoopt het overige gedeelte tegen het einde van dit jaar te kunnen afmetselen, waarna de lamp zal geplaatst worden, die 52 el boven den waterspiegel moet komen te staan.

Vermoedelijk zal in Februarij 1862 het licht ontstoken kunnen worden.

Batavia, 28 September. — Op den 21sten September jl. is alhier overleden de generaal-majoor van het Indisch leger A. Meis, laatstelijk civiel en militair gouverneur van Sumatra's Westkust.

— Ten aanzien van aardbevingen, binnen Nederlandsch Indie in den jongsten tijd waargenomen, kunnen wij mededeelen, dat in de afdeeling Soekapoera (Preanger regentschappen) in den nacht van den 7den op den 8sten September, circa ten 11 ure, eenige kort op elkander volgende, hevige schokken zijn gevoeld, die echter geene schade hebben veroorzaakt. Te Batoe (regentschap Malang, residentie Pasoeroean) zijn den 6den September des namiddags ten 2 ure 10 minuten mede eenige hevige schokken gevoeld. Op het eiland Ternate zijn den 7den Augustus ten 11 ure in den morgen en den volgenden dag ten 7 ure 25 minuten twee zeer ligte, horizontale aardschuddingen waargenomen. In de Minahassa voelde men aardbevingen op den 20sten Julij, des namiddags ten 3 ure, op den 22sten des nachts ten half 1 ure, op den 8sten Augustus des avonds ten 7 ure, op den 9den op hetzelfde uur en op den 13den des avonds ten half 10 ure.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo (13 September). — Eene patrouille, onder den korporaal Reuter op den 7den September met een gedeelte der bevolking van uit Mataraman naar de moerassen van Tjiata-Poerie gezonden, slaagde er in den opstandeling Tommengoeng Darit te verrassen en hem twee wonden (waarvan eene vermoedelijk doodelijk) toe te brengen, terwijl bij die gelegenheid 5 geweren den onzen in handen vielen, en eenige gevangen gehouden personen op vrije voeten werden gesteld. Het vijandelijk verblijf werd verbrand.

In de districten Allai en Amandit hadden hoegenaamd geene vijandelijkheden plaats en kwam de vroeger gevlugte bevolking uit de wildernissen in de kampongs terug.

De majoor de Veer de Rochemont is, na de inname van de sterkte der muitelingen te Batoe Poede naar Tabalong teruggetrokken, van waar hij den volgenden dag de bevolking patrouilles liet maken, die de tijding medebragten dat in de geheele omstreek geen vijand meer bespeurd werd.

Van de Kapoeas werden geene nadere tijdingen ontvangen. In de benedenstreken bleef het rustig.

Uit de Kahaijan werd niets bijzonders berigt; men vreesde evenwel, dat de onrustige geest, die in de Boven-Kapoeas heerscht, ook naar de Boven-Kahaijan zal overslaan.

Van Koetei zijn geen nadere tijdingen ontvangen.

Celebes en onderhoorigheden. (Augustus.) — *Noorder districten.* Het resultaat van het in deze afdeeling ingestelde onderzoek betreffende de nieuwe godsdienstleer, die de Goeroe van Goa, Poea Toemba, aldaar in de maand Julij jl. zou hebben verkondigd en waarvan melding is gemaakt in ons nommer van 24 Augustus jl. nº. 68, is geweest, dat geene sporen van die leer zijn gevonden. De uit de overige afdeelingen hieromtrent ontvangen berigten hebben doen zien, dat de leer van Poea Toemba aldaar ten eenen male onbekend is, zoodat deze zaak als geëindigd kan worden beschouwd.

Saleijer. De regenten van Bonerate en Kalaoe zijn den 19den Augustus jl. te Macassar door den adsistent-resident en magistraat, bij ontstentenis van den Gouverneur, ontvangen, en hebben in zijne handen den eed van trouw aan het gouvernement afgelegd. Zij zijn bij die gelegenheid aan hunne verpligtingen herinnerd, en vertrokken op eigen verzoek den volgenden dag met Zr. Ms. stoomschip *Soembing* naar Mangaraaij (Flores), van waar zij naar hunne woonplaatsen zullen terugkeeren.

Ooster-districten. De ongeregeldheden, door den zoon van den regent van Baringang in de maand Julij jl. gepleegd, hebben volstrekt geene nadeelige gevolgen gehad. Hij, zoowel als zijne medepligtige Masalienring, zijn correctioneel gestraft, terwijl bij die gelegenheid vele hoofden dezer afdeeling bewijzen van goede gezindheid hebben gegeven.

Boni. De ambtenaar Bakkers kwam aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Etna* den 15den Augustus jl. van Boni en Loehoe te Macassar terug.

De stand van zaken in Boni was gunstig; in het geheele land heerschte rust. De leenvorst maakte toebereidselen om in den loop van September naar Macassar te komen.

Het militaire graf te Palakka is door de hulp van Z. H. en van verscheiden Bonische prinsen geheel hersteld en verkeert thans in goeden staat.

Over het algemeen legde de leenvorst bij gelegenheid van het aanzijn van den adsistent-resident Bakkers in Boni eene zeer goede gezindheid aan den dag. De heer Matthes houdt zich thans in het belang zijner taalkundige studien in het Rijk van Boni op.

Goa. De vorst van dit rijk woonde op den 3den Augustus jl. met twee zijner zonen de plegtige ter-aarde bestelling bij van wijlen den gouverneur van Celebes A. J. F. Jansen en liet den 5den daaraanvolgende het gebruikelijke rouwbeklag doen.

Soppeng. De vorst van dit land bevond zich nog te Laboso en de huwelijksplegtigheid van zijne dochter met Lawonino, broeder van datoe Mario-Riwawo, was nog niet geëindigd.

Loehoe. Met den ambtenaar Bakkers, kwamen den 15den Augustus te Macassar aan de gezanten van den Pajong van Loehoe, behoorlijk van eene volmagt voorzien om een tractaat met het Gouvernement te sluiten.

De ambtenaar Bakkers was te Loehoe zeer vriendschappelijk ontvangen.

Bima. De besnijdenis en inhuldiging van den jongen sultan van Bima heeft op den 30sten Julij jl. met groote plegtigheid plaats gehad. Zij werd bijgewoond door den kommandant en het état-majoor van Zr. Ms. stoomschip *Reinier Claeszen.*

Aan den sultan zijn ter zake van gouvernementswege gelukwenschingen aangeboden.

Flores. Zr. Ms. stoomschip *Soembing* vertrok den 20sten Augustus jl. naar Bima en Flores, ten einde het aldaar gestationeerde stoomschip *Reinier Claeszen* af te lossen.

Dit laatste kwam den 25sten Augustus jl. van Flores naar Macassar terug, en bragt zeer voldoende tijdingen omtrent den stand van zaken te Rioem mede.

De gezindheid der hoofden van Rioem jegens het Gouvernement bleek zeer goed te wezen en de vriendschapsbetrekkingen, met dat land aangeknoopt, beloven van langen duur te zijn en tot goede resultaten te zullen leiden.

Met uitzondering van de afdeelingen Bonthain en Boelekomba kwamen allerwege in het gouvernement Celebes veel koortsen voor.

De vrees voor het epidemisch karakter, dat de koorts in de Ooster-districten aannam, is geweken.

Op Saleijer was het weder zacht; de oogst van gierst en djagong is op het eiland gunstig geweest; het aldaar op nieuw overgeplante New-Orleans en Egyptisch katoenzaad staat schoon.

In de afdeelingen Macassar en Noorder-districten was de aanslag der vertiening op het padigewas afgeloopen en de bevolking bezig haren padi-oogst op te schuren. In de Zuider-districten was men allerwege bezig de velden te bewerken voor den aanplant van suikerriet, djagong en andere aardvruchten.

Met de topographische opname van de Zuider-districten, Bonthain en Boelekomba, waarmede de kapitein der infanterie van Schauroth belast is, is men thans in eerstgenoemde afdeeling begonnen.

De militaire sterkte te Boelekomba is bereids door het civiel bestuur overgenomen.

Amboina. — Den 4den Augustus jl. verliet Zr. Ms. schroefstoomschip *Citadel van Antwerpen* de reede van Amboina tot het doen van een kruistogt om de Noord, alsmede om een onderzoek in te stellen omtrent het verongelukken van een schip in Dampierstraat, dat, volgens bij het bestuur ingekomen berigt, in het begin van dit jaar zou zijn gebeurd.

De *Citadel van Antwerpen* is van dien togt den 14den daaraanvolgende teruggekeerd.

Door den kapitein-luitenant ter zee Mossel, kommandant van gemelden bodem, werd medegedeeld, dat de *Citadel* den 6den Augustus in Dampierstraat aangekomen en bij het eiland Poeloe Dajan, nabij de kust van Battante, is geankerd. Van een Papoeër van die kust vernam men, dat werkelijk in den voorgaanden westmoesson, omstreeks zes maanden geleden, een schip met 3 masten en beladen met rijst op de reven van het Vuil-eiland is gestrand, dat het zeer spoedig uit elkaar is geslagen, en dat de opvarenden zich met drie sloepen naar Poeloe Sonek achter het Koning-Willems-eiland hebben begeven en weinige dagen daarna met een Engelsch schip, dat om de oost ging, weder zijn vertrokken, terwijl geen van de schipbreukelingen op Poeloe-Sonek is achtergebleven.

Dit verhaal werd bevestigd door zekeren anaschoda Tjoepé of Sopo genaamd, thans op Sonek woonachtig, die door een geschrift in staat was te bewijzen, dat het vergane schip was de Oostenrijksche bark *Leruza*, kapitein Poschiek, komende van Siam en bestemd naar China, welks bemanning met uitzondering van den kapitein en stuurman, allen Oosterlingen, bij hem, anachoda zelven en anderen was gehuisvest geweest, en ook door hem aan boord van een Engelsch schip was gebragt. Welk schip dit is geweest, wist hij echter niet op te geven.

Op den 18den Augustus vertrok de *Citadel van Antwerpen* met het doel om de vlag te vertoonen en tevens om eene geschikte plaats op te sporen om schijf te schieten, naar Saparoea, en keerde den 22sten daaraanvolgende van daar terug.

BATAVIA, 2 October. *Lampongsche districten.* (Augustus). — Op eene door den resident gedane inspectiereis naar de afdeeling Semangka, werwaarts hij zich over zee heeft begeven, werd de baai van Poendoen (afdeeling Telok Betong), aangedaan en de in die baai gelegen kampongs Penjandangan, Koenjaijan, Kekatang en Pekon Ampaij bezocht. Van Koenjaijan af tot aan Pekon Ampaij vertoonde het land nagenoeg één sawaveld, dat met levend water wordt besproeid en genoeg rijst voortbrengt om in de behoefte van de bevolking te voorzien. Rijst was er dan ook genoegzaam voorhanden en de meeste padischuren waren ruim gevuld.

Op alle plaatsen gelegen aan den westkant van de Semangka-Baai, waren sawa's aanwezig, die voldoende produceerden om in de behoefte aan voedingsmiddelen aldaar te voorzien. In het overige gedeelte der afdeeling Semangka tracht men, op weinige uitzondering na, door middel van ladangs in de behoefte aan rijst te voorzien. De rijstcultuur staat echter aldaar nog op lagen trap, waardoor meermalen gebrek aan dat voedingsmiddel ontstaat. De bevolking stelt zich alsdan met djagoeng, oebi's, kladi en sommigen zelfs met wilde gadoeng tevreden.

Met den meesten ernst en aandrang zijn dien ten gevolge de hoofden vermaand om de rijstcultuur en de belangen hunner onderhoorigen ter harte te nemen.

Het gebruik van ploeg en egge is aldaar, even als in de afdeelingen Toelang Bawang en Boemiagoeng, aanbevolen.

Ook de aanplant van tweede gewassen, het maken van moestuintjes en het planten van klappers rondom de kampongs, werd ten sterkste aangeprezen.

De gronden in de afdeeling Semangka schijnen zich voor de koffijcultuur beter te eigenen dan die in de afdeelingen Toelang Bawang en Boemiagoeng. Over het algemeen was aldaar ook meer zorg besteed aan den aanplant van koffijboompjes en aan de verzorging en het onderhoud van de tuinen dan in de andere afdeelingen. Nog al veel werk werd er gemaakt van den aanplant van katoen tot het weven van kain tapis, zoowel voor eigen gebruik als voor uitvoer.

BATAVIA, 5 October. *Lampongsche districten.* (September). — Ten vervolge van het voorkomende in ons nommer van 2 October jl., kunnen wij omtrent de reis van den resident der Lampongsche districten het volgende mededeelen.

Den 7den September begaf hij zich over zee naar de afdeeling IV Marga's en vond aldaar de rijkscultuur in eenen veel beteren toestand dan in de overige afdeelingen. Sawavelden, die met levend water worden besproeid, zijn er genoegzaam om in de plaatselijke behoefte aan rijst te voorzien, terwijl de honderdvoudige productie alle vrees voor gebrek aan dat voedingsmiddel wegneemt.

De resident heeft het noodige verrigt ten einde deze cultuur nog zooveel mogelijk uit te breiden en het gebruik van ploeg en egge in stede van het doen trappen door karbouwen (marentjah) met den meesten aandrang aanbevolen.

Met de koffij- en pepercultuur was het echter in die afdeeling minder goed gesteld, en zulks niettegenstaande de grond over het algemeen voor die cultuur geschikt is.

Eene meerdere behartiging dier beide cultures is door den resident met nadruk aanbevolen.

Ten aanzien van de klapperteelt in deze residentie is bepaald, dat daar, waar aan die vrucht behoefte bestaat, een aanplant zal worden bewerkstelligd van 10 klappers per huisgezin, even als aangaande de teelt van bamboe van 5 bamboestoelen per huisgezin.

Door de ijverige bemoeijingen van den controleur J. A. Neys zijn op verschillende plaatsen van de afdeeling Sepoeti, waar vroeger niets dan bosschen en moerassen aanwezig waren, thans zeer fraaije klappertuinen aangelegd, die de blijken dragen van met zorg te zijn aangeplant en onderhouden.

De handel in de afdeeling IV Margas is niet noemenswaardig, en ook te Katimbang beteekent hij bijna niets. Deze plaats eigent er zich dan ook weinig toe, eensdeels wegens de slechte en gevaarlijke reede, en anderdeels omdat men alleen te Tjansi eenigzins veilig, hoewel dan ook tusschen steenen en koraalplaten, landen kan. Voor Katimbang is dit niet altijd mogelijk, omdat de kust aldaar als bezaaid is met klipsteen. Schepen en vaartuigen, die bij kalm weder ankeren tusschen Poelotiga en Tjansi, moeten bij den minsten harden wind vlugten naar de eilanden Seboekoe besar of Ketjil.

Het gebouw, bestemd voor eene inlandsche school, werd den 16den September voor dat doel geopend.

De resident, vergezeld van eenige ambtenaren, begaf zich naar het bedoelde gebouw, voor hetwelk de inlandsche hoofden en ingezetenen van Telok-Betong bijeen vergaderd waren, en hield eene toespraak tot de ambtenaren, die hij verzocht om hunne medewerking voortdurend te verleenen, opdat deze inrigting bestendigd, gezegend en vruchtbaar moge blijven en de goede bedoelingen van het Gouvernement door de inheemsche bevolking begrepen en langzamerhand op prijs mogten worden gesteld.

Daarna sprak hij een woord tot de inlandsche hoofden, onder wier aandacht hij bragt, dat deze de eerste inlandsche school is, over welker oprigting zij zich te regt mogen verheugen, want dat die inrigting voor hen het vooruitzigt opent, dat hunne kinderen bij eenen goeden wil, voortdurende leerzaamheid en goed gedrag zich kunnen vormen tot geschikte ambtenaren en zich niet zouden behoeven te zien voorbijgaan door buitenlanders, die tot dusverre wegens hunne meerdere kundigheden en geschiktheid geroepen werden om gouvernements-bedieningen te bekleeden.

Als voorbeeld, dat de Lampongers even als andere inlanders bevattelijk zijn voor lessen, werd door den resident gewezen op de twee jongelieden, die zich op het residentiekantoor hebben bekwaamd en aangesteld zijn tot vaccinateur en schrijver.

De hoofden en ouders van de aanstaande leerlingen werden uitgenoodigd om van die inrigting door hunne kinderen trouw gebruik te doen maken.

Nadat ten slotte den onderwijzer de op hem rustende groote verpligtingen waren voorgehouden en aangespoord om het in hem gestelde vertrouwen niet te beschamen, en nadat ook de leerlingen, ten getale van 50, waren aangemaand tot gehoorzaamheid, ijver en braafheid, liet de

resident de lessen een aanvang nemen en verliet hij onder vele dankbetuigingen van de hoofden en van de kinderen het schoolgebouw.

BATAVIA, 9 October. — Per telegraaph via Soerabaija zijn berigten ontvangen uit de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, loopende tot den 2den October jl.

Ter hoofdplaats Bandjermasin is de rust niet gestoord geworden. De Tanah Laut is door eene bende van ongeveer 200 muitelingen onder Demang Lehman verontrust. De in tijds genomen maatregel van onze zijde en de goede geest der bevolking in die afdeeling schijnen echter de plannen van den vijand verijdeld te hebben; deze is ten minste zonder succes teruggetrokken. In den avond van den 2den October kwam te Banjermasin de tijding, dat Demang Lehman met dertig volgelingen zich in den middag van dien dag te Martapoera had onderworpen. De togt naar Toendakkan heeft goede gevolgen gehad. De goed verdedigde vijandelijke kampong Toendakkan Besar en Ketjil zijn door de onzen bemagtigd. Van het oprukken der Koeteinezen is nog geen berigt ontvangen.

Eene op drie uren afstands van Pantas Hambawang opgerigte vijandelijke versterking is door den kapitein J. C. Hamakers genomen: de luitenant Werdmuller van Elgg werd bij die gelegenheid ligt, en twee soldaten zwaar gekwetst.

Het is den luitenant-adjudant O. L. Reuter gelukt, de schuilplaatsen van de opstandelingen Mail en Aliachbar op te sporen, hun drie dooden, zijnde de broeder, schoonzoon en een volgeling van Aliachbar, te bezorgen en verscheidene gevangenen te maken.

Op een togt met den gouvernements-stoomer *Boni* naar de Kapoeas zijn eenige vijandelijke versterkingen, waarvan sommige nog in aanbouw waren, vernield en de daarin aanwezige muitelingen verdreven.

Riouw. De zeeroover Aboe, een voornaam aanhanger van Pa Ranti, vroeger reeds wegens rooverijen gevat en na in de maand November 1860 te zijn veroordeeld van Bandjermasin ontvlugt, werd op Poelo Djalo nabij Poelo Trong met zijn makker Atjee op nieuw gevat en naar Tandjong Pinang gevoerd, alwaar zij voorloopig in verzekerde bewaring zijn genomen.

Aan een Maleijer van Poelo Galang, die de twee boosdoeners heeft gevat, is de toegekende belooning uitgekeerd.

De resident vertrok den 23sten September jl. aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Haarlemmermeer*, gekommandeerd door den luitenant ter zee 1ste klasse P. Koning, naar Lingga, Reteh en Indragiri tot het regelen van eenige dienstaangelegenheden. Z. H. de onderkoning van Riouw vergezelde den resident op dezen togt in eene eigen kruisboot.

BATAVIA, 12 October. *Eiland Banka.* — Behalve in de laatste dagen viel er gedurende de maand Augustus veel regen, hetgeen zeer ten nadeele der werkzaamheden was.

District Blinjoe. — In de eerste helft dezer maand werd, onder opzigt van den voorman Fleury, het benedengedeelte van de soengei Loemoet met den tsjam en boor onderzocht; de uitkomsten waren gunstig voor eene ontginning, welke spoedig zal begonnen worden.

Eveneens werd het bovengedeelte der Loemoet, tusschen de mijnen Djanhok en Jathin, getsjamd en op een gedeelte der vallei goede uitkomsten verkregen.

In de tweede helft der maand werden onder opzigt van den voorman Fleury, eenige boringen verrigt boven de mijn Faisin of Hohin aan de soengei Boeboes; hier was men minder gelukkig, zoodat de daar verkregen uitkomsten gering mogen genoemd worden.

Onder opzigt van den voorman Koullen, werden met den tsjam onderzocht een gedeelte van ajer Troes, ajer Djilonkong en ajer Djilanding. In ajer Troes en ajer Djilanding werd slechts over een klein gedeelte eenig erts gevonden; over het algemeen echter weinig of niets; de boringen in ajer Djilonkong leverden geen erts op.

Den 22sten vertrok de voorman Dubbeld naar Batoe roessa, om in het district Marawang onder den ingenieur van Diest werkzaam te zijn.

District Marawang. Door den ingenieur der 3de klasse van Diest werden gedurende de maand Augustus de mijnen Tjongfat n°. 6, Tjonghap n°. 7 en de uitgewerkte gronden van de gewezene mijn Joenhin opgenomen.

Nog behelst de *Javasche Courant* van 12 October het volgende overzigt van de verrigtingen der ingenieurs van het mijnwezen.

Sumatra's Westkust. Padangsche bovenlanden. De ingenieur der 3de klasse P. van Dijk heeft een plaatselijk onderzoek ingesteld in Agam naar de aldaar door de militaire genie aangewezen natuurlijke bouwsteenen, met dit resultaat, dat door hem de kalksteen van Koeriri voor ontginning is geschikt verklaard.

Te Timboelon is het waterrad, dienende voor het in beweging brengen van een ertsstamptuig, gereed; de fundering voor den smeltoven is gelegd en de brandmuur is opgetrokken tot eene hoogte van 0.6 Ned. el.

De beide glooijingen, tegen de gemetselde kern van de waterafsluiting, zijn vervaardigd, zoodat nu de geheele basis voor den dijk, die het eigenlijke reservoir moet insluiten, is gelegd.

Een onderzoek te Batoe tiga naar den oorsprong van vroeger verzamelde rijke kopertsstukken, werd door den ingenieur van Dijk met goed gevolg ten uitvoer gebragt.

Deze stukken waren afkomstig uit één en twee ingespoelde sneden aan het uitgaande eener zelfde metaalader in boekit Batoe baleh.

Aan de aansluiting van het pyrogeen en sedimentair gesteente is de graniet zeer verweerd en tot eene onzamenhangende massa overgegaan.

Die aansluiting wordt door de koperaders gesneden, die hier bestaan uit rijke, onderling weinig zamenhangende klompen erts van knoestigen vorm. Daar, waar de graniet vaster wordt, is de koperader niet rijker dan de meeste van Timboelon en van nagenoeg overeenkomstig voorkomen; zij wordt weldra bij haren overgang in groensteen zeer arm.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. Kolenmijn Oranje-Nassau te Pengaran. Van de 275 veroordeelden tot dwangarbeid, bij deze mijn geplaatst, waren er 20 ziek en gemiddeld 91 op expeditie. Op den 29sten Julij werd het mijnwerk voorloopig gestaakt, ten gevolge van het vertrek van 60 strafgevangenen op expeditie naar het Karousche en zijn de nog beschikbare handen voor het mijnwerk gebezigd tot het herstellen van de versterking van het etablissement.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

November.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen	In 24 uren: gevallen
28	BOVEN-RHIJN.	*Keulen,*	+ 38.71	+ 2.86	8 ure	0.11	〃
27	WAAL.	*Nijmegen,*	+ 8.77	+ 2.55	8 〃	0.10	〃
27	NEDER-RHIJN.	*Arnhem,*	+ 8.81	+ 1.90	8 〃	0.06	〃
27	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort,*	+ 9.26	+ 1.89	8 〃	0.08	〃
28		*Maastricht,* (brug)	+ 43.44	+ 1.24	8 〃	0.17	〃
28	BOVEN-MAAS	*Maastricht,* (hoofdsluis)	+ 43.09	〃	8 〃	0.21	〃
27		*Grave,*	+ 7.34	+ 2.49	8 〃	〃	0.02
〃	NIEUWE MAAS . . .	*Brielle* H. W.	〃	〃	〃 u. 〃 m.	〃	〃
		Brielle L. W.	〃	〃	〃 u. 〃 m.	〃	〃

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

La Patrie, een van de ministeriele dagbladen van Parijs, betoogt in haar nommer van gisteren op nieuw, dat het voor Frankrijk in de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet raadzaam is zich te ontwapenen: » Europa verkeert thans in staat van gewapenden vrede. Engeland wapent zich meer en meer. Duitschland heeft 985,000 man onder de wapenen. Frankrijk heeft geene natuurlijke bolwerken van zulken aard als Duitschland; zijne oostelijke en noordelijke grenslinie is gebrekkig, hier en daar zelfs openliggende; buitendien moet het waken voor de belangen van Italie, hetwelk in de vorming zijner krijgsmagt nog niet ver genoeg is gevorderd om, indien er bedenkelijke gebeurtenissen voorvielen, zonder bijstand voor zijne verdediging te kunnen zorgen. Verder moet Frankrijk in Algerie, te Rome, in China en Cochinchina, in zijne eigene vestingen, te Parijs en te Lyon troepen houden; en de effective sterkte zijner krijgsmagt bedraagt slechts weinig meer dan 400,000 man. Het kan zich dus niet ontwapenen, zelfs de effective sterkte zijner krijgsmagt niet verminderen. Het gemelde cijfer is voor oorlog niet groot genoeg; het is alleen toereikend om ons, gelijk de andere mogendheden, op den voet van gewapenden vrede te houden. Er is maar één middel voor ons, om tot vermindering der getalsterkte van ons leger te geraken: het is ons daaromtrent met de andere mogendheden te verstaan. Hiertoe zal het, gelijk wij bij Frankrijks regtschapenheid en gematigdheid hopen mogen, eenmaal komen. Te Parijs kan niet tot ontwapening worden besloten, tenzij daartoe te Londen, te St. Petersburg, te Weenen en te Berlijn gelijktijdig worde overgegaan."

Onder het publiek te Parijs wordt het voor twijfelachtig gehouden, of al de leden van het keizerlijke gouvernement met het bovenstaande betoog instemmen. Een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Parijs van eergisteren verzekert, dat omtrent het vraagstuk der ontwapening in den ministerraad groot verschil van gevoelen bestaat, en dat de minister van binnenlandsche zaken aandringt op de aanneming van zijn voorstel om het leger met honderd duizend man te verminderen en ook de kaders in te krimpen.

— *Le Pays* deelt in zijn nommer van gisteren het volgende mede: » De generaal Miramon, de gewezen President van Mexico, heeft, toen hij dezer dagen uit Spanje weder te Parijs kwam, aan Keizer Napoleon geschreven en hem medegedeeld, welke rol hij in de zaak van Mexico zou willen spelen. Miramon schijnt de toestemming van het Madridsche kabinet te hebben verworven tot zijn plan, hetwelk is: onder begunstiging van de tusschenkomst der drie Europesche mogendheden eene landing op de Mexicaansche kust te doen en door overrompeling het bewind van den President Juarez omver te werpen. Hij heeft voor deze onderneming 15,000 geweren met getrokken loopen in Belgie besteld. Doch hij heeft, naar ons verzekerd wordt, niettegenstaande zijn dringend aanzoek, geene audientie bij Keizer Napoleon kunnen verkrijgen; Zijne Majesteit moet bepaaldelijk geweigerd hebben hem ten gehoore [illegible] te laten; en dit duidt aan, dat het voornemen van Miramon ten aanzien van Mexico door den Keizer geheel wordt afgekeurd."

Hierbij voegt het genoemde ministeriele blad het volgende, hetwelk met het bovenstaande kwalijk schijnt te strooken: » Ten onregte wordt gezegd, dat Spanje den togt naar Mexico onderneemt, om hulp te [illegible] leenen aan Miramon, Marquez, Santa Anna of andere aanvoerders, welke in dat aan regeringloosheid overgeleverde land naar het [illegible] gezag dingen. Spanje's eenige doel is Mexico te helpen in staat stellen om zich vrijelijk eene regering te geven, strookende met zijne aloude gebruiken en met de begrippen welke in de geheele wereld aangenomen zijn."

— Zondag jl. is een Engelsch handelsvaartuig, de *Bermuda*, [illegible] Savannah met 1780 balen katoen te Hâvre gekomen. Het had op [illegible] uitreis eene lading wapentuig en kleedingstukken naar de Confoederatie van Noord-Amerika gebragt, daarop zeer groote winst behaald, en [illegible] lading katoen in betaling bekomen. Den 3den dezer, terwijl de [illegible] kerende schepen door stormweder genoodzaakt waren zich van de [illegible] te verwijderen, was het de *Bermuda* gelukt, uit de haven van Savannah in zee te komen.

ENGELAND.

De *Globe*, een orgaan van het Engelsche gouvernement, zegt in [illegible] nommer van den 25sten dezer: » Daar er eenige twijfeling bij het [illegible] bliek schijnt te bestaan omtrent de wijze waarop de *Nashville*, een vaartuig van de Confoederatie van Noord-Amerika, thans te Southampton [illegible] anker liggende, van onze zijde zal worden behandeld, is het nuttig [illegible] publiek te doen opmerken dat de bepalingen der bestaande wetten voor zulk een geval duidelijk genoeg en bepaald genoeg zijn om [illegible] aanleiding tot verwikkelingen af te snijden.

» Volgens de wet, welke aan Britsche onderdanen verbiedt zonder magtiging van ons gouvernement in buitenlandsche krijgsdienst te [illegible] of vijandelijkheden tegen eenen bevrienden staat te helpen voeren, [illegible] geen oorlogsschip van een ander land, noch eenig buitenlandsch vaartuig, hetwelk als oorlogsschip uitgerust en gewapend is, hier te lande binnen [illegible] men zonder magtiging van de Kroon. Daar het aanschaffen van leeftogt [illegible]

het doen van herstellingen met het oog op te ondernemen krijgsbedrijven onder dat verbod vallen, hebben de ambtenaren van de inkomende regten hier te lande, toen de *Nashville* zich hier van leeftogt wilde voorzien, overeenkomstig hunnen pligt gevraagd, dat de magtiging daartoe hun zou worden vertoond; en daar geene zoodanige magtiging vertoond kon worden, hebben zij de uitvoering van dat voornemen moeten beletten.

» In gewone omstandigheden wordt die magtiging dikwerf verleend; maar wat betreft de schepen van het gouvernement der Unie of der Confoederatie wordt door het openlijk aangenomen en verkondigde beginsel van onzijdigheid aan de Kroon verboden, aan eene van de partijen middelen tot het bestrijden der andere te verschaffen; en de wet moest strikt worden toegepast.

» De wet houdende bepalingen tegen het dienst nemen in de krijgsmagt van een ander land heeft dus, gelijk wij hebben gezegd, in het tegenwoordige geval voorzien. Er bestaat alzoo geen grond om in dit geval moeijelijkheden of verwarring te vreezen."

ITALIE.

De Italiaansche Kamer van Afgevaardigden heeft besloten den 2den December eerskomende over het Romeinsche vraagstuk en, in verband daarmede, over de zaken van Napels te beraadslagen. De uitslag dezer beraadslaging zal, naar men meent, veel invloed op den gang der zaken en bepaaldelijk op het lot van het ministerie hebben. Sedert de hervatting harer werkzaamheden heeft de Kamer zich geenszins gezind betoond om aan het gouvernement moeijelijkheden in den weg te leggen, maar in tegendeel nagenoeg eenstemmig bewilligd dat de heffing der oorlogs-opcenten tot al de provincien des rijks worde uitgebreid. Hierbij wordt echter door eenen berigtgever van liberale begrippen opgemerkt, dat in de zitting der Kamer, waarin het besluit omtrent de opcenten genomen is, slechts 205 leden aanwezig waren, dat is omstreeks de helft van het geheele aantal leden. » Voor vele afgevaardigden uit zuidelijk Italie — zegt hij verder — is het wegens geldelijke redenen eene moeijelijke zaak zich naar Turyn te begeven en aldaar verblijf te houden. De meesten van hen hebben gedurende twaalf jaren de hardheden der ballingschap doorgestaan; met ballingschap gaat veelal verarming gepaard; kortom er zijn onder de afgevaardigden vele arme, zeer arme lieden. De heer Crispi, bij voorbeeld, die onder het dictatorschap van Garibaldi minister is geweest, is zoo arm afgetreden, dat zijne geboortestad zich in de noodzakelijkheid ziet om de kosten van zijn verblijf te Turyn voor hare rekening te nemen. Tot hetzelfde doel worden door een Napelsch dagblad geldelijke bijdragen voor den heer Zuppetta verzameld. Met het oog op deze blijken van eervolle armoede zou het allezins billijk zijn, aan de volksafgevaardigden eenige vergoeding, hoe gering dan ook, voor reis- en verblijfkosten toe te leggen. Dit wordt tot nog toe belet door een artikel der grondwet, bepalende dat aan de betrekking van volksafgevaardigde geene bezoldiging noch schadevergoeding verbonden is."

— Het is bekend, dat het Russische gouvernement zich onlangs bij den Heiligen Stoel wederom heeft beklaagd over de deelneming der Roomsch-katholijke geestelijkheid aan de Poolsche beweging. Van Russlands zijde is, naar verzekerd wordt, in de daartoe betrekkelijke vertoogen gezegd dat de Poolsche beweging met de Italiaansche, welke door den Paus zoo nadrukkelijk was veroordeeld, in aard en wezen was gelijk te stellen, en dat de Paus, welke de revolutie in Italie verdoemde, dezelve in Polen niet mogt goedkeuren.

Volgens een bij het katholijke *Journal de Bruxelles* ontvangen schrijven uit Rome van den 20sten dezer heeft Rusland met die vertoogen te Rome nu even min als vroeger ingang gevonden. Er wordt aldaar beweerd, dat de Poolsche beweging, in doel en middelen beide, van de Italiaansche ten eenen male verschilt, en dat het innerlijke verschil vooral in de onderscheidene handelwijze jegens de kerk en hare dienaren uitkomt. Het verzoek van Keizer Alexander om eene openlijke verklaring van den Paus tot afkeuring van de houding der katholijke geestelijkheid in Polen is dan ook, volgens het even aangehaalde schrijven, met eene stellige afwijzing beantwoord.

» De tijden zijn voorbij — zegt de briefschrijver, iemand van ultramontaansche denkwijze en dus tegen het schismatieke Rusland ingenomen — waarin Rusland zich kon voordoen als eene mogendheid, welke zich de handhaving van orde en wet in Europa bovenal ten doel stelde, en waarin het als zoodanig door de beschaafde landen met ontzag bejegend werd. Toen kon men van Rusland ondersteuning verwachten. Thans ziet men bij die mogendheid niets anders dan gevaar binnen 's lands, onbekwaamheid en magteloosheid in hare betrekkingen met het buitenland. Zij heeft Napels, de Italiaansche vorsten, den Paus in den steek gelaten; en aan de taal zelfs van hare diplomaten is te bemerken dat zij innerlijk beangst en diep ongerust is. Hare gewelddadigheden in Polen zijn meer nog blijken van zwakheid en wanhoop, dan van verblinding. De Heilige Vader zal dan ook aan de wenschen van het Russische kabinet niet voldoen. Waarschijnlijk zal hij zich niet anders dan zeer omzigtig over dit onderwerp uitlaten, en zich welligt in het eerstvolgende consistorie bepalen tot het herhalen der klagten over de mishandeling en verdrukking der katholijken in Polen. Maar hij zal zekerlijk het politieke vraagstuk niet aanroeren; hij zal zich hiervan onthouden, dewijl daardoor waarschijnlijk het lot der Polen nog erger zou worden en aanleiding zou kunnen worden gegeven tot verwikkelingen in die gedeelten van Polen, welke aan Pruissen en aan Oostenrijk onderworpen zijn."

— Het Parijsche blad *le Pays* deelt gunstige berigten uit Sicilie mede. De steden Palermo en Messina zijn thans, naar luid daarvan, veel zindelijker, luchtiger, fraaijer en beter verlicht dan onder de voormalige orde van zaken. Op het platte land worden nieuwe wegen aangelegd. Het bestuur tracht er den landbouw en den handel te bevorderen. Kortom, het eiland is, volgens het door de *Pays* opgehangen tafereel op den weg van toenemende welvaart.

BELGIE.

De Belgische Kamer van Vertegenwoordigers heeft gisteren de behandeling van het ontworpen antwoord op de troonrede voortgezet. De beraadslaging liep weder over de erkenning van het koningrijk Italie door Belgie; maar deze discussie scheen haar einde te naderen.

— In de Belgische badplaats Spa bestaat, gelijk men weet, eene speelbank. De bankhouder heeft concessie van het Belgische gouvernement ontvangen onder beding dat hij een bepaald deel van zijne winsten jaarlijks aan de schatkist, een ander deel aan de stedelijke kas van Spa en van andere badplaatsen, en nog een deel aan zekere liefdadige inrigtingen zou afstaan. Ten einde de uitvoering dezer voorwaarde te verzekeren is bij de speelbank een commissaris van het gouvernement aangesteld, om toezigt op hare bediening te houden en jaarlijks verslag van de ontvangsten en uitgaven te doen.

Het verslag over het speelsaizoen 1861 is thans openbaar gemaakt. Volgens hetzelve hebben de ontvangsten dit jaar 1,231,067 francs 13 c. bedragen (medegerekend een overschot van het vorige jaar, bedragende 10,592 fr. 12 c.) en de uitgaven 261,857 fr. 49 c.; zoodat er eene zuivere winst is van 969,229 fr. 64 c. Van deze som is aan de schatkist 417,268 fr. 75 c. uitgekeerd; aan de stedelijke kas van Spa 166,907 fr. 50 c.; aan de liefdadige inrigtingen van Spa 48,461 fr. 48 c.; aan de stedelijke kas van Ostende, Blankenberg en Chaudfontaine 48,461 fr. 48 c.

NOORD-AMERIKA.

De New-Yorksche dagbladen van den 12den dezer berigten, dat de groote expeditie, welke door de Unie ter zee tegen het Zuiden is uitgezonden, aanvankelijk is geslaagd. De *Herald* zegt: » Uit onderscheiden bronnen ontvangen wij de bevestiging van het berigt, dat Beaufort op de kust van Zuid-Carolina door onze expeditie is vermeesterd, ofschoon nog geen officieel berigt daarvan bij ons gouvernement is ontvangen. Waarschijnlijk is het doel van de landing te Beaufort een veilig vereenigingspunt voor onze vloot en goede winterkwartieren voor de landingstroepen te hebben, tot dat de plannen van verdere ondernemingen tot rijpheid gekomen zullen zijn. In allen gevalle is het zeker, dat het aan onze vloot gelukt is op het eiland Port Royal te landen en hetzelve alsmede de stad Beaufort te vermeesteren; en dit is eene zeer bevredigende uitkomst bij den aanvang der expeditie.

» Onze correspondent te Washington schrijft, dat ons gouvernement aan eenige medeburgers, woonachtig in Rhode Island, vergunning heeft gegeven om langs de kust van het Zuiden handel te drijven met ingezetenen welke aan de Unie getrouw zijn. Tot dat doel worden thans, naar hij meldt, schepen uitgerust en geladen met zout, kleedingstukken en andere onmisbare benoodigdheden, welke, naar men verwacht, dadelijk tegen katoen zullen worden geruild. Dit is iets nieuws in de staatkunde van ons gouvernement en in het beleid van den oorlog, hetwelk belangrijke uitwerkselen kan hebben. Welligt zullen die schepen de expeditie volgen; en zoodra zij in Zuid-Carolina of Georgia vasten voet gevat heeft, zullen dadelijk scheepsladingen katoen van daar naar Liverpool en elders worden gezonden. Dit te verwachten gevolg is van groot gewigt; ons gouvernement zou het gaarne zien plaats grijpen."

— In den staat Maryland is, volgens de jongste berigten uit New-York, eene stemming tot verkiezing van eenen gouverneur en andere overheden des staats gehouden; zij is in den geest van de voorstanders der Unie uitgevallen; doch volgens onpartijdige berigtgevers werd bij deze verkiezing door de maatregelen en de houding van de militaire overheden der Unie de vrijheid der kiezers vrij wat beperkt.

De heer Breckenridge, die tot nog toe in het Noorden aan het hoofd der demokratische partij stond, heeft zijn ontslag als lid van den Senaat der Unie voor Kentucky genomen en openlijk verklaard, dat hij tot de Confoederatie overging en in haar leger wilde dienst nemen.

Uit St. Louis, de voornaamste stad van Missouri, heeft het gouvernement der Unie een adres ontvangen, waarin betoogd wordt, dat die staat, het tooneel van den burgeroorlog geworden zijnde, de algemeene belastingen voor de schatkist der Unie niet langer kon dragen en daarvan in billijkheid vrijgesteld moest worden.

NASCHRIFT.

LONDEN, 27 November des avonds. Omtrent de gevangenneming van de commissarissen der zuidelijke staten van Noord-Amerika heeft Reuters Agentschap het volgende berigt ontvangen. » De Engelsche paketboot *Trent* heeft bij de Bahama-eilanden den *San Jacinto*, een Noord-Amerikaansch oorlogschip, ontmoet, en terstond de Engelsche vlag geheschen, waarop de *San Jacinto*, onder het hijschen der Amerikaansche vlag, een scherp schot loste. De kapitein van den *Trent* deswege opheldering gevraagd hebbende, ontving geen ander antwoord dan dat twee officieren en 10 man aan boord van de paketboot kwamen en de lijst der passagiers verlangden te zien. Dit werd geweigerd even zeer als de uitlevering der commissarissen. De Amerikaansche luitenant gaf een teeken aan den *San Jacinto*, waarop deze 30 zeesoldaten en 60 gewapende matrozen afzond. De kapitein Williams, met de overbrenging der Engelsche mail belast, protesteerde ten sterkste tegen deze handeling, zeggende: » Ik vertegenwoordig op dezen bodem het Britsche gouvernement; in zijnen naam verklaar ik deze handelwijs voor onwettig, voor strijdig met het volkenregt en voor eene daad van zeeroof, die gij niet zoudt durven plegen, indien wij de middelen hadden om ons te verdedigen." De stoomboot werd vervolgens door gewapende Amerikanen beklommen, die de commissarissen in hechtenis namen en met geweld in hunne sloepen wegvoerden. De mailpakketten en depêches zijn niet in handen der Amerikanen gevallen maar in Engeland aangekomen.

LONDEN 28 November. De *Times* laat zich met groote hevigheid uit over de gevangenneming der Amerikaansche commissarissen; noemt dezelve eene onwettige daad, en meent dat Engeland deswege voldoening en de in-vrijheid-stelling der aangehouden personen eischen moet.

De *Morning Post* zegt dat de regtsgeleerde raadslieden der kroon omtrent de wettigheid der wegvoering van passagiers van den *Trent* zullen beslissen; dat de oorlogvoerende staten het regt hebben om handelsvaartuigen te visiteren en daarop aanwezige soldaten en oorlogs contrabande weg te nemen; dat de *Trent*, ofschoon als postpaketboot varende, een handelsvaartuig is en dat dus de quaestie is of de Engelsche vlag niet-militaire passagiers dekt. De *Post* meent dat de handelwijze van het gouvernement der Unie onwettig is, en dat Engeland regt heeft om eene voldoening te vorderen, die niet volledig zou wezen zonder de vrijlating der gevankelijk weggevoerde personen.

PARIJS, 28 November. De *Moniteur* zegt dat de Keizer door zijne gedenkwaardige besluiten van November 1860 en 1861 uit eigen beweging eene schitterende hulde gebragt heeft aan het beginsel van de volmaakbaarheid der constitutie; maar dat, vermits de dagbladen thans over de constitutie beginnen te redeneren, het noodig is te herinneren, dat de drukperswet alle discussie over de constitutie verbiedt.

WEENEN, 27 November. Het regeringsblad van heden meldt dat de graaf Miko op zijn verzoek als president der regering voor Zevenbergen ontslagen en voorloopig door den generaal Crenneville vervangen is.

WEENEN, 28 November. Berigten uit Ragusa bevestigen de tijding van de bij Scharitza en Kolaschin door de Turken behaalde overwinningen. Te Trebinje was het rustig; aldaar werden op nieuw zes bataillons reguliere troepen verwacht.

ALEXANDRIË, 25 November. Ten gevolge van wanordelijkheden in den Libanon heeft Fuad-Pascha, op aanvrage van Daud-Pascha, de inhechtenisneming van Joseph Carram bevolen.

MARSEILLE, 27 November. Volgens de berigten uit Konstantinopel van den 20sten had de Porte aan de mogendheden, die het tractaat van Parijs onderteekend hebben, het ontwerp medegedeeld van den firman tot regeling van de quaestie der vereeniging van de Donau-Vorstendommen gedurende het leven van den vorst Coutza.

De bevelhebber van het kasteel der Dardanellen had den Franschen gezant willen beletten om gedurende den nacht door die zeeëngte te varen. De gezant had, zonder zich daaraan te storen, zijne reis vervolgd, en de Porte had hem wegens het plaats gehad hebben misverstand verschooning laten vragen.

TURYN, 27 November. Het regeringsblad berigt, dat de heer Tecco gelast is zijne passen van het Spaansche gouvernement te vragen en zijnen secretaris als zaakgelastigde te Madrid te laten.

Te Milaan is een comité ontdekt hetwelk ten doel had de soldaten van het Italiaansche leger tot desertie te verleiden. De schuldigen zijn gevat.

KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN.

De Afdeeling voor Wis- en Natuurkundige Wetenschappen zal eene gewone vergadering houden op Zaturdag den 30sten November e. k., des middags ten twaalf ure, in het gebouw der Akademie (Trippenhuis) te Amsterdam.

W. VROLIK,
Secretaris der Natuurkundige Afdeeling.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

*** De Audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op Zaturdag den 30sten November aanstaande, niet plaats hebben.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De Audientie van den Minister van Marine zal op Vrijdag aanstaande, den 29sten dezer, niet plaats hebben.

's Gravenhage, den 26sten November 1861.

MINISTERIE VAN OORLOG.

*** De Audientie van den Minister van Oorlog zal op Dingsdag den 3den December aanstaande, niet plaats hebben.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van zeevarenden en verdere belanghebbenden, dat tot meer volledige betonning van het *vaarwater over Everingen*, op de *Wester-Schelde*, de navolgende tonnen zijn geplaatst:

tusschen den hoek van *Baarland* en de eerste ton van *Everingen*, tegen de *plaat van dien naam*, eene *zwarte ton*, gemerkt n°. OE, in 68 palmen of 4 vademen diepte bij gewoon laag water, in het merk;

De toren van Oudelande in het huis eener hofstede bezuiden Everingen.

Tegenover deze, op de *oostpunt der Middebrug*, eene *witte ton*, gemerkt n°. OE, in 72 palmen of 4 1/2 vadem, in het merk;

De molen van Oudelande eene halve spaakslengte bezuiden een bosch tusschen Everingen en Baarland, en bewesten de haven van *Ellewoutsdijk* tegen den *Oostkant der Suikerplaat*, eene *witte ton* gemerkt n°. 5 E, in 76 palmen of 4 1/2 vadem, in het merk:

De toren van Oudelande aan den westkant van het tweede hooge bosch bewesten Ellewoutsdijk; terwijl voorts bewesten den *hoek van Borselen*, tegen de *westpunt van de plaat de Springer*, mede eene *witte ton* is geplaatst, gemerkt n°. 15 A, in 102 palmen of 6 vademen diepte, in de merken:

De toren van Middelburg eene halve spaakslengte in den westkant van het kasteel van Rammekens;

de toren van Vlissingen even in den zuidkant der nieuwe kazerne.

's Gravenhage, den 22sten November 1861.

De Minister voornoemd,
W. J. C. HUYSSEN VAN KATTENDIJKE.

Staatsspoorwegen.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 17den December 1861, des namiddags ten 12 1/2 ure, zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken, door de Commissie voor de Staatsspoorwegen, in een der localen van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage worden aanbesteed:

Het maken van een gedeelte der aardenbaan van den spoorweg van Arnhem tot Zutphen.

De besteding geschiedt bij enkele inschrijving, volgens art. 14 van het bestek.

Het bestek ligt van den 4den December ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan het locaal der Ingenieurs in algemeene dienst bij de Commissie voor de Staatsspoorwegen in de Raamstraat, n°. 32, te 's Gravenhage, aan de localen der Provinciale besturen, in de voornaamste logementen en koffijhuizen en op de plaatsen waar gewoonlijk dergelijke bestekken ter lezing gelegd worden.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de Ingenieurs in algemeene dienst bij de Staatsspoorwegen te 's Gravenhage, bij den Eerstaanwezend Ingenieur Reuvens te Arnhem en den Sectie-Ingenieur Kalff te Zutphen.

De aanwijzingen op het terrein zullen geschieden des Maandags en Woensdags den 9den en 11den September en des morgens ten 8 ure te Zutphen aanvangen.

's Gravenhage, den 23sten November 1861.

De Commissie voornoemd,
VAN MEURS, *Voorzitter.*
G. J. G. KLERCK, *Secretaris.*

Staatsspoorwegen.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 17den December 1861, des namiddags ten 1 ure, zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken, door de Commissie voor de Staatsspoorwegen, in een der localen van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

het bouwen van het Regterlandhoofd voor de brug over de rivier de IJssel te Zutphen.

De besteding geschiedt bij enkele inschrijving, volgens art. 11 van het Bestek.

Het Bestek ligt van den 4den December ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan het locaal der Ingenieurs in algemeene dienst bij de Commissie voor de Staatsspoorwegen in de Raamstraat, n°. 32, te 's Gravenhage, aan de localen der Provinciale Besturen, in de voornaamste Logementen en Koffijhuizen en op de plaatsen waar gewoonlijk dergelijke Bestekken ter lezing gelegd worden.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de Ingenieurs in algemeene dienst bij de Staatsspoorwegen te 's Gravenhage, bij den Eerstaanwezend Ingenieur Reuvens te Arnhem en den Sectie-Ingenieur Kalff te Zutphen.

Aanwijzingen op het terrein zullen geschieden op Maandag en Woensdag den 9den en 11den December 1861.

's Gravenhage, den 28sten November 1861.

De Commissie voornoemd,
VAN MEURS, *Voorzitter.*
G. J. G. KLERCK, *Secretaris.*

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Vierde* trekking der *Vierde* Klasse van de 246ste *Staats-Loterij*, op Donderdag den 28sten November 1861, zijn *geene* prijzen van duizend gulden of daarboven getrokken.

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Blijkens Acte, den 30sten October 1861 verleden voor den Notaris *Colenbrander* te Nijkerk, Provincie Gelderland, hebben *Debora Catharina Huygens*, Weduwe van den Heer *A. van Winkoop*, Winkeldoende, en *Jannetta van Soelen*, zonder beroep, beiden gewoond hebbende te Nijkerk, thans te Dordrecht woonachtig, onder de Firma: *de Weduwe A. van Winkoop en J. van Soelen*, eene Vennootschap aangegaan, gevestigd te Dordrecht, en tot onderwerp hebbende eenen Handel in Tapisseriewerken en andere, doorgaans tot dien Handel behoorende voorwerpen.

Deze Vennootschap is begonnen den 1sten November 1861, en zal eindigen zes maanden na opzegging door eene der partijen, die beide tot teekening der Firma bevoegd zijn en elk afzonderlijk geregtigd zijn voor de Firma te handelen, behalve wat betreft inkoopen voor de Vennootschap, ter leen geven of nemen van gelden en verkoop, vervreemding of reparatie van onroerend goed.

Deze bekendmaking geschiedt overeenkomstig Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

DONDERDAG 28 November 1861.

Amsterdam. — Slotkoersen.

	pCt.			pCt.	
NEDERL., Werk. Schuld.	2 1/2	63 5/16	PRUISSEN, Leening 1859.	5	—
Dito dito	3	75 3/4	OOSTENRIJK, Obl. Met.	5	45 [illegible]
Dito dito	4	99	Dito dito	2 1/2	24
O.-I. Leening	4	97 1/2	Dito dito zilveren.	5	69 [illegible]
Amort. Syndicaat	3 1/2	92 3/4	Dito dito nationalen	5	54 [illegible]
Handelmaatschappij	4 1/2	139 1/2	Weener Bank-actien.	—	642
SPANJE, Obligatien	2	42	Dito aandeelen 1854.	4	—
Dito binnenlandsche.	3	47	Dito dito 1860	5	354
Amort. Schuld.	—	16 3/4	Dito dito 1858	—	105
Bew. coupons	—	—	VENEZUELA, Obligatien.	3	21 [illegible]
PORTUGAL, Oblig. 1853.	3	46 3/16	Dito	1 1/2	11 [illegible]
Dito 1856/59	3	45 1/4	GRENADA, Dito	4 1/4	13 [illegible]
RUSLAND, bij Hope 1798.	5	101 3/4	Dito	1	[illegible]
Dito 1828/29	5	—	Dito nieuwe	—	—
Dito Stieglitz 5de serie	5	81 15/16	MEXICO, Dito	3	25 [illegible]
Dito dito 6de serie	5	93 1/4	ECUADOR, Dito	1	15 [illegible]
bij Hope 1840	4	—	ILLINOIS, Dito	7	84 [illegible]
Dito 1860	4 1/2	89 7/8	GRIEKENL., Dito 1824/25	5	[illegible]
Spoorweg aandeelen.	—	192 1/2			

Markt zeer gedrukt; verkoopers in alle fondsen.

Londen, Consols.	91 7/8 à 92	**Antwerpen**, 4 1/2 pct. Belgie	—
Mexico	—	Oostenrijk Cred. actien.	—
Parijs, Fr. rente	69.65	5 pct. Metalliek	—
Spanje	—	5 » Nationalen	—
Weenen, Metalliek	67.80	3 » Binnenl. Spanje	—
Dito nationalen	81.20	2 » Spanje	—
Wissel Londen.	138.90	Credit *Guilhou*	—

PRIJZEN DER COUPONS.

Metalliek	f	21.15	Hamburg Russen	f	32 [illegible]
Dito Nationale	»	29.10	Russen in Z. R.	»	33
Divers. Eng. per L.	»	11.80	Poolsche in Z. R.	»	27 3/4
3 °/o Eng. Russ. per L.	»	11.80	Poolsche Fl.	»	—
Fransche	»	55 7/8	Napelsche	»	—
Belgische	»	56	Spaansche francs	»	—
Pruissische	»	35	Amerikaansche dollars.	»	[illegible]

Tweede bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staats-courant* van
Vrijdag 29 November 1861, n°. 283.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 28sten November* 1861.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de algemeene beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1862 voortgezet.

De Minister van Kolonien zeide zich genoopt te achten eenige nadere inlichtingen over de aftreding van den Minister van Buitenlandsche Zaken te geven, ten gevolge van de ongerustheid welke vooral na die gebeurtenis omtrent zijne rigting in de koloniale politiek was ontstaan. Hij vond alle reden om, na de tegen hem gerigte aanvallen, deze zaak in het ware licht te stellen: vooral omdat zoo vele onware en valsche geruchten te zijnen opzigte waren uitgestrooid, die zijn persoonlijk karakter aantastten, waarover hij zich niet anders dan diep verontwaardigd kon gevoelen; maar die niet de uitwerking konden hebben welke men daarvan verwachtte. Nopens de zaak in quaestie kon hij verzekeren in den aanvang geen verschil van gevoelen bij al zijne ambtgenooten ontdekt te hebben. Ofschoon getracht hebbende het overleg met dezen te bevorderen, had hij daarbij zijne zelfstandigheid niet opgeofferd. Later rezen er woordenwisselingen tusschen den Minister van Buitenlandsche Zaken en hem, hoofdzakelijk over vermeende afwijking van het programma, in verband met de Memorie van Beantwoording op het XIde hoofdstuk der loopende begrooting. Daardoor ontstond zekere spanning, die niet verminderde nadat in den Ministerraad zekere voordragt, die hij nu niet kon aanduiden, door hem was gedaan, waarop hij te kennen had gegeven niet met den Minister van Buitenlandsche Zaken te kunnen zamenblijven. De krisis werd imminent na de uitgave in zeker dagblad van de bekende circulaire die, zonder medeweten van het Kabinet, aan de buitenlandsche gezanten was gerigt. Dat onderwerp werd in den Ministerraad besproken, vooral met betrekking tot de benoeming van den nieuwen Gouverneur-Generaal, met welker voorstelling hij zich in het geheel niet had kunnen vereenigen. Daarop volgde het verzoek van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan Zijne Majesteit om tusschen beide zijne Ministers te kiezen, en de aftreding van den eerste.

Nopens zijne koloniale rigting kon hij niet begrijpen ongerustheid te hebben verwekt, daar hij niet wist te zijn afgeweken van zijne vroegere beginsels nedergelegd in het programma van constitutie van het Kabinet en de reeds opgegeven Memorie van Beantwoording, zijnde het programma van 23 April niet anders dan in algemeene bewoordingen opgesteld, die altijd tot verschil van uitlegging leiden konden. Den heer Wintgens daarop beantwoordende, bestreed hij de door dezen tegen hem gerigte beschuldiging van vermeend gemis aan vastheid van beginselen en karakter; beweerde verwisseling van vrijen arbeid en particuliere teelt, en poging tot geheele omverwerping van het bestaande.

Den heer Schimmelpenninck antwoordde hij dat diens verwijten ongegrond waren, en voortkwamen uit verwarring van begrippen. Om de verkeerde voorstelling van dien spreker in het licht te stellen, en zich zelven te zuiveren van hetgeen hem was toegedicht, haalde hij eenige bijzonderheden uit vroeger door hem uitgesproken redevoeringen aan, ten bewijze dat hij zich zelven steeds gelijk gebleven was. Zijn stelsel omtrent het cultuurstelsel en het consignatiestelsel zette hij daarna nogmaals kortelijk uiteen, uit welk betoog bleek dat hij, met betrekking tot het eerste, zich grondde op art. 56 van het Regeringsreglement, door hem immer opgevat in dien zin, dat het einddoel van dat voorschrift altijd moest leiden tot vrijen arbeid, hetzij ten behoeve van het Gouvernement, hetzij ten behoeve van particulieren. De eerste rigting stond hij voor, en om zijn doel te bereiken wilde hij op den ingeslagen weg langzaam en trapsgewijze voortgegaan zien. Het cultuurstelsel wenschte hij mitsdien niet te sloopen, en zijn stelsel leidde daartoe ook in geenen deele, gelijk onjuist door sommigen was beweerd. Tot staving van dit zijn gevoelen herinnerde hij aan hetgeen vroeger tusschen deskundigen en hooge autoriteiten met betrekking tot de toepassing van het cultuurstelsel voorgevallen en in zijnen geest beslist was; uit welk een en ander bleek dat de inlander wel op te leiden was, ofschoon dan niet in een vooraf te bepalen tijd, tot het begrip om vrijwillig te verrigten wat hij nu gedwongen moest doen; hetgeen met zijn stelsel volmaakt overeen kwam.

Kon men zich daarmede niet vereenigen, men moest het veroordeelen, maar dan diende men dit op houdbare gronden te doen, en niet op eene wijze gelijk hij van vele zijden vernomen had. Had hij art. 56 van het regeringsreglement verkeerd opgevat, aangenaam zou het hem zijn te regt te worden gewezen. Hoe het met een en ander ook wezen mogt, tot vrijen arbeid moest men geraken, en daartoe bestond alle mogelijkheid, aangezien de bevolking reeds vroeger en later genoegzame bewijzen had gegeven van geschiktheid daartoe te bezitten; terwijl in Indie onderscheidene ondernemingen met vrijwilligen arbeid werden gedreven. Aan zijn stelsel steeds getrouw gebleven, meende hij in het aangevoerde genoegzaam bewezen te hebben, den naam van slooper niet te verdienen, te minder omdat hij zich aan de wet hield en daarvan niet was afgeweken.

Evenmin als hij het cultuurstelsel zou willen ondermijnen, was dat ook het geval omtrent het consignatiestelsel; dat moest eene zaak van vertrouwen zijn, en hierin moest men zijne verzekering gelooven.

Ten aanzien van de Indische finantien, en dit strekte tot antwoord op de aanmerking van den heer Betz, deed hij uitkomen dat deze afhankelijk waren van de opbrengst der producten; hij deed geruststellende mededeelingen omtrent de opbrengst van 1860; gaf eenige inlichtingen tot opheldering van de cijfers in de Memorie van Beantwoording op het Iste hoofdstuk voorkomende, die men onduidelijk had gevonden en verdedigde ook de betrokken autoriteiten tegen het verwijt dat de oorlogen op Java zonder beleid zouden gevoerd zijn. Eindelijk beantwoordde hij nog sommige aanmerkingen van den heer van Bosse, en zeide bepaald te moeten tegenspreken diens bewering dat hij voornemens scheen zich tusschen de partijen te plaatsen. Aan het slot zijner rede zeide de Minister te hopen na het medegedeelde, voldoende begrepen te zijn; met gerustheid zou hij de stemming over zijne begrooting afwachten, en zag de beslissing daaromtrent reikhalzend te gemoet. Verre van eene gunstige stemming te willen afsmeeken, wenschte hij daarentegen openlijke ondersteuning of bestrijding, gegrond op eigen onderzoek en een juist gevestigd oordeel. Dit was noodig in het algemeen belang opdat eindelijk mogt blijken wat de Kamer van het Kabinet verlangde.

Na den Minister van Kolonien voerde de heer Wintgens het woord, en verklaarde dat het standpunt hetwelk hij sprekende over de koloniale politiek had ingenomen niet wel gevat was. Hij had geen eigen stelsel omtrent de cultures verdedigd, maar als een onzijdige inlichtingen gevraagd over de verder te volgen koloniale politiek, in verband met het behoud der tot nu toe van de kolonien door het Gouvernement genoten voordeelen, of den afstand daarvan aan particulieren, die door sommigen verlangd werd, maar dien hij eene inbreuk van het particulier belang op het algemeen achtte te zijn. De verlangde ophelderingen waren hem niet gegeven noch van de zijde van den heer Duymaer van Twist, dien hij daartoe bij uitnemendheid had geschikt geacht, maar die hem alleen op de letter, en niet op den geest van art. 56 van het regeringsreglement gewezen had, noch van den Minister van Kolonien, dien hij deed opmerken dat als diens stelsel gevolgd werd juist in strijd zou gehandeld worden met hetgeen de zoogenaamde koloniale oppositie verlangde.

De heer Heemskerk Azn. zeide zich niet te kunnen vereenigen met het gevoelen van hen die aan het Gouvernement gemis van vrijgevigheid en werkzaamheid verweten. Maar hij moest echter openhartig bekennen omtrent de koloniale politiek van den Minister van Kolonien nog ongerustheid te koesteren; en dit te meer omdat scheen te blijken dat veranderingen in het cultuurstelsel zonder medewerking van de wetgevende magt zouden geschieden. Die medewerking achtte hij ondertusschen noodig, en wel hoofdzakelijk wegens het verschil van rigtingen dat ten aanzien van dit onderwerp bij deskundigen had bestaan, welke verscheidenheid hij in korte trekken uiteen zette. Tegen het stelsel van den Minister van Kolonien had hij mede bedenkingen, daar hij vreesde dat men daarmede de instandhouding der gouvernementscultuur benadeelen zou, vooral ook omdat de Minister van Kolonien, naar het scheen, eene uitlegging aan art. 56 van het regeringsreglement had gegeven waarmede hij zich niet vereenigen kon. Was zijne ongerustheid alzoo niet verminderd ten opzigte van de koloniale politiek omtrent het cultuurstelsel, niet minder was dat het geval nopens de handelingen van denzelfde met betrekking tot het consignatiestelsel en het finantieel beleid, alsmede tot andere onderwerpen voorkomende in de Memorie van Beantwoording van hoofdstuk XI der Staatsbegrooting, voornamelijk de aangelegenheid van den voormaligen resident van Rembang, enz. Dit een en ander had zijn vertrouwen in den Minister van Kolonien geschokt.

De heer Schimmelpenninck verklaarde zich door de ontvangen ophelderingen van den Minister van Kolonien niet bevredigd. Door dezen, naar het scheen, niet juist verstaan bij de eerste door hem uitgesproken rede, deed hij de ware strekking van het door hem aangevoerde nader uitkomen, en toonde nogmaals aan hoe, op grond van de meening van bevoegde beoordeelaars, het stelsel van den Minister van Kolonien onuitvoerlijk was of zich moest oplossen in particuliere industrie. Was het uitvoerlijk, dan betwijfelde hij nog of het de gevolgen zou hebben, welke men daarvan verwachtte. In verband tot dit onderwerp bragt hij ter sprake het gebeurde met den voormaligen resident van Rembang, waaromtrent hij mede gaarne inlichtingen verlangde te ontvangen.

Hierna gaf de heer Nolthenius de gronden op die hem nog niet omtrent de koloniale politiek van den Minister van Kolonien gerust konden doen zijn. In den aanvang had hij medegewerkt om dezen in de gelegenheid te stellen om zijne denkbeelden beter te doen uitkomen; na de laatste gebeurtenissen moest hij bekennen dat zijne onzekerheid niet verminderd was.

De heer de Brauw droeg daarna eenige opmerkingen voor in antwoord op de rede van den Minister van Kolonien, en zeide dat zijn oordeel, na den laatste gehoord te hebben, omtrent diens koloniale politiek nog niet gunstig kon wezen, te minder daar uit de ontvangen uitlegging van art. 56 van het regeringsreglement scheen te blijken dat de Minister van Kolonien eer het oog had op de uitvoering der slotbepaling van dat artikel zonder verwezenlijking der voorafgaande daarin voorkomende bepalingen. Ook was hij nog niet overtuigd dat het door den Minister van Kolonien voorgestane stelsel uitvoerlijk was: hij voor zich wenschte meer voorbereidende maatregelen genomen te hebben, om later tot eene definitieve regeling te komen.

De heer Mijer zeide ook van zijne zijde voornemens te zijn het stelsel van den Minister van Kolonien omtrent de cultures, op art. 56 van het regeringsreglement gebouwd, te onderzoeken. Aanvankelijk reeds ongunstig te dien aanzien gestemd, was dat oordeel bij een nader onderzoek bevestigd; daar de Minister van Kolonien, zijns inziens, omtrent den zin van art. 56 van het regeringsreglement in dwaling verkeerde, en diens stelsel, afgescheiden van dat artikel, en op zich zelf onuitvoerlijk was. Vooraf beantwoordde hij dat deel der rede van den Minister van Kolonien waarin deze zich beroepen had op het verhandelde in 1830 tusschen hooggeplaatste personen, die vroeger reeds denkbeelden hadden ontwikkeld en besluiten genomen omtrent de toepassing van het cultuurstelsel, die met de zijne, naar de Minister van Kolonien beweerd had, overeenkwamen. Dit meende hij het geval niet te wezen, gelijk hij dan ook aantoonde, door in eene ontwikkeling te treden van een aantal bijzonderheden omtrent het gebeurde in het tijdvak dat de Minister van Kolonien had op het oog gehad, noodigende hij dezen uit om nader te overwegen, wat verder in 1831 en 1832 was voorgevallen, waaruit bleek dat men op vroeger voorgestane meeningen was teruggekomen. Dat antecedent, geloofde hij, mogt wel leiden om het stelsel van den Minister van Kolonien met omzigtigheid te beoordeelen.

De heer Mijer den wensch te kennen gegeven hebbende om zijne rede op den volgenden dag voort te zetten, werd dienovereenkomstig besloten.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.

Tweede bijvoegsel tot de ...
Vrijdag 28 November ...

In de zitting van de Tweede Kamer ... zijn de algemeene beraadslagingen ... voortgezet.

De Minister van ...